

MAZOWIECKA STRATEGIA MŁODZIEŻOWA

2022-2023

Redakcja:

Adam Łazowski
Iga Przytuła
Dominika Paliczka
Daria Dygas
Agata Sznura

Wydawca:

Fundacja Klaster Innowacji Społecznych
ul. O. J. Siemińskiego 22, 44-100 Gliwice

e-mail: kontakt@klaster.org.pl

tel.: 32 630 43 19

@Fundacja Klaster Innowacji Społecznych, 2023

Opracowanie graficzne:

Anton Luzan

Publikacja bezpłatna

Projekt "Mazowiecka Strategia Młodzieżowa" dofinansowany ze środków Rządowego Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022-2033 realizowanego przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Program pod patronatem Pełnomocnika Rządu ds. polityki młodzieżowej. Numer umowy: 28/FMP23/2022

Beneficjent: Fundacja Klaster Innowacji Społecznych.

Organizatorzy:**Finansowanie:**

Spis treści

WSTĘP.....	4
1.1 Strategiczne obszary dla młodzieży.....	6
1.2 Obraz dzisiejszego Mazowsza	7
 2. ANALIZA LOKALNYCH POTRZEB I OCZEKIWAŃ WŚRÓD MŁODZIEŻY Z WOJ. MAZOWIECKIEGO W WIEKU 15–29 LAT	8
2.1 Badanie za pomocą narzędzia w postaci gry karcianej „Miasto Przyszłości”	8
2.2. Analiza wyników badania przeprowadzonego przy zastosowaniu gry karcianej.....	14
2.3 Porównanie wyników badań gry karcianej „miasto przyszłości” z innymi raportami badawczymi	24
2.4 Badanie ankietowe.....	26
2.5 Analiza wyników badania ankietowego	28
2. Świadomość programów rozwojowych.....	30
2.6 Porównanie wyników badań ankietowych z innymi raportami badawczymi	44
 PODSUMOWANIE.....	46

Wstęp

W obliczu wyzwań XXI wieku, takich jak globalizacja, zmiany klimatyczne, rozwój technologiczny, a także pandemia COVID-19, młode osoby stoją przed unikalnymi wyzwaniami oraz możliwościami. W obecnych czasach młodzież jest coraz częściej uznawana nie tylko za beneficjentów, ale także za aktywnych uczestników w procesach społecznych, politycznych i gospodarczych. Nie stanowią oni homogenicznej grupy, lecz są zróżnicowana pod względem kulturowym, społecznym, ekonomicznym i geograficznym. To zróżnicowanie manifestuje się w różnych doświadczeniach, aspiracjach i wyzwaniach. W województwie mazowieckim, tak jak i w innych regionach, młodzież z różnych środowisk może doświadczać odmiennych ścieżek rozwojowych, co ma wpływ na ich potrzeby i oczekiwania.

Przedstawione w raporcie badanie stanowi punkt wyjścia do głębszego zrozumienia, jak te globalne tendencje wpływają na życie młodych ludzi w konkretnym, lokalnym kontekście województwa mazowieckiego bez m.st. Warszawa. Ocena lokalnych potrzeb i oczekiwań młodzieży w wieku 15-29 lat została przeprowadzona w 2023 roku przy użyciu mieszanych metod badawczych, łączących zarówno ilościowe, jak i jakościowe techniki zbierania danych. Analiza badawcza stanowi kluczowy element w zrozumieniu dynamicznie zmieniających się potrzeb, oczekiwań i percepcji młodych mieszkańców województwa mazowieckiego. Jest to szczególnie istotne w kontekście szybkich zmian społecznych, ekonomicznych i technologicznych, które kształtują współczesny świat.

Celem badania jest nie tylko zrozumienie aktualnych poglądów młodzieży, ale także zidentyfikowanie trendów i wyzwań, które mogą wpłynąć na przyszłe strategie polityczne, edukacyjne i społeczne. Skupiając się na młodzieży jako na głównych twórcach przyszłości, staraliśmy się zgłębić ich wizje i oczekiwania względem ich lokalnego otoczenia. Byliśmy ciekawi, jakie zmiany młodzi ludzie chcieliby zobaczyć w swoim środowisku, aby ich życie stało się bardziej satysfakcjonujące. Całość analizy składa się z dwóch części: badania przeprowadzonego za pomocą narzędzia w postaci gry „Miasto Przyszłości” oraz badania ankietowego. Badaniem objęty został szereg kluczowych tematów, od zaangażowania politycznego i społecznego, poprzez problemy zdrowia psychicznego, aż po potrzeby edukacyjne, ekologiczne oraz rozwój kariery. Dzięki temu, badanie zapewnia kompleksowy wgląd w różnorodne aspekty życia młodych ludzi. Szczególną uwagę poświęcono także kwestiom, takim jak dostęp do edukacji, jakość usług publicznych, kwestie równości społecznej, co jest niezwykle ważne w kontekście kształtowania polityk odpowiadających na realne potrzeby młodszego pokolenia.

Wyniki tego badania mają za zadanie dostarczyć istotnych danych dla decydentów, planistów i praktyków, aby mogli oni lepiej zrozumieć i odpowiedzieć na potrzeby młodzieży. Dodatkowo to ma na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat wyzwań, z jakimi mierzy się młodsze pokolenie, oraz promowanie dialogu między różnymi grupami społecznymi, co ma kluczowe znaczenie dla budowania spójnego i zrównoważonego społeczeństwa. Opracowany raport stanowi cenny wkład w debatę na temat przyszłości młodych ludzi w Polsce, a także stanowi platformę dla dalszych badań i dyskusji w tej dziedzinie.

1.1 Strategiczne obszary dla młodzieży

Na podstawie naszych badań przedstawiamy **10 strategicznych** obszarów tematycznych dla młodzieży:

- **Rozwój przestrzeni publicznych** - Młodzież ceni sobie przestrzenie, które łączą historię z nowoczesnością, takie jak odnowione zabytki i parki miejskie. Istotne jest tworzenie miejsc sprzyjających integracji i kreatywności.
- **Infrastruktura i transport miejski** - Ważna jest rozbudowa infrastruktury rowerowej oraz poprawa dostępności i efektywności komunikacji miejskiej, szczególnie nocnej, dla zwiększenia mobilności młodych ludzi.
- **Edukacja i rozwój osobisty** - Młodzież potrzebuje wsparcia w zakresie edukacji, zdrowia psychicznego i rozwoju osobistego. Edukacja powinna być zintegrowana, uwzględniając zarówno aspekty akademickie, jak i emocjonalne oraz społeczne.
- **Ekologia i zrównoważony rozwój** - Młodzi ludzie wyrażają silne zainteresowanie ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem miast, co wymaga zaangażowania ich w procesy decyzyjne dotyczące ekologii i planowania przestrzennego.
- **Bezpieczeństwo i opieka zdrowotna** - Należy poprawić dostępność i jakość opieki zdrowotnej, w tym dostęp do specjalistów takich jak psychologowie, co jest kluczowe dla dobrostanu młodzieży.
- **Aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i politycznym** - Wskazane jest zachęcanie młodzieży do większego zaangażowania społecznego i politycznego, w tym poprzez nowe formy angażowania i wyrażania opinii.
- **Rozwój kariery i przedsiębiorczości** - Potrzebne są inicjatywy wspierające młodych ludzi w zakładaniu własnych przedsiębiorstw i rozwijaniu umiejętności przedsiębiorczych.
- **Wspieranie kultury i sztuki** - Ważne jest promowanie bogatego programu kulturalnego i rozwoju przestrzeni artystycznych, które umożliwiają rozwijanie pasji i zdobywanie nowych umiejętności.
- **Zachowanie równowagi między modernizacją a jakością życia** - Należy uwzględniać potrzeby mieszkańców w procesach urbanizacyjnych, starając się o zachowanie równowagi między rozwojem infrastruktury a jakością życia i środowiska naturalnego.
- **Adaptacja do szybkich zmian społecznych i technologicznych** - Wyzwaniem dla młodzieży jest adaptacja do szybko zmieniających się warunków życia, co wymaga elastycznych strategii zarówno w edukacji, jak i w planowaniu miejskim.

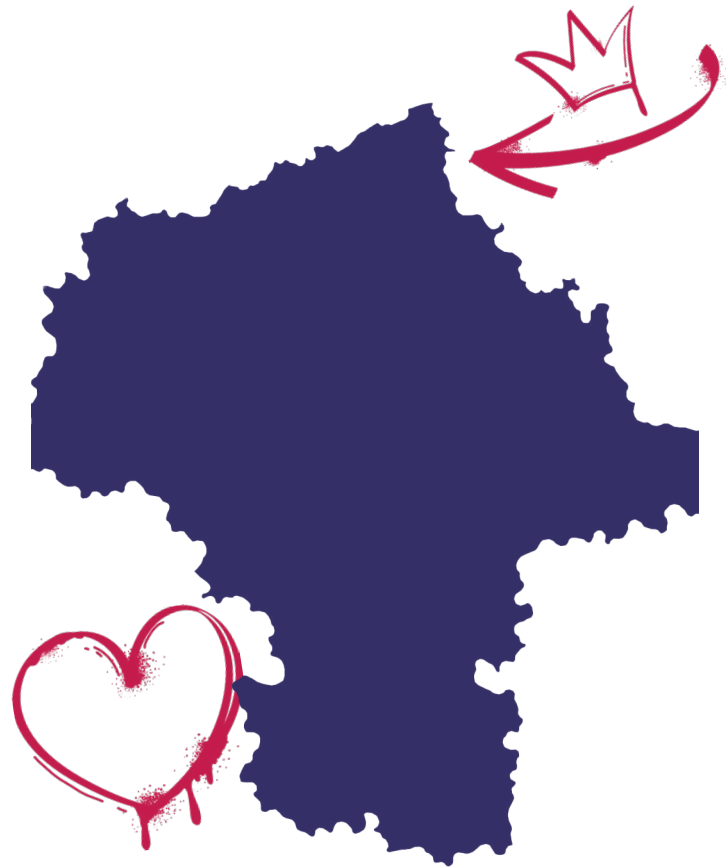

Te rekomendacje podkreślają potrzebę wsłuchiwania się w głos młodych ludzi oraz tworzenia polityk i strategii, które odzwierciedlają ich realne potrzeby i aspiracje. Jest jasne, że młodzi ludzie chcą być aktywnymi uczestnikami w kształtowaniu przyszłości, a nie tylko beneficjentami działań dorosłych.

1.2 Obraz dzisiejszego Mazowsza

Mazowsze, aspirując do roli nowoczesnego regionu, dąży do stworzenia przestrzeni, w której mieszkańcy cieszą się wysoką jakością życia, aktywnie uczestnicząc w życiu gospodarczym, społecznym i kulturalnym. Ostatnie dziesięciolecie przyniosło Mazowszu imponujący postęp gospodarczy i społeczny, który obejmuje spadek bezrobocia, wzrost dochodów, zmniejszenie ubóstwa w rodzinach, a także rozwój integracji społecznej i poprawę jakości usług społecznych. Pomimo tych pozytywnych zmian, region nadal zmaga się z wyzwaniami takimi jak nierówności społeczne, starzenie się populacji, erozja więzi rodzinnych, samotność osób starszych, wzrastające potrzeby opiekuńcze, problemy z uzależnieniami i pogarszający się stan zdrowia mieszkańców, w tym zdrowia psychicznego.

Mazowieckie, z populacją ponad 5,4 miliona osób, jest sercem Polski, odpowiadając za imponujące 22,5% krajowego PKB. Region ten wyróżnia się wysokim poziomem kapitału społecznego i innowacyjności, z rozwiniętym przemysłem, handlem, rolnictwem i sektorem usług. Mazowsze może się również pochwalić bogatą infrastrukturą edukacyjną i kulturalną, posiadając ponad 90 uniwersytetów i uczelni wyższych. Jednak, pomimo tego znaczącego rozwoju, region wciąż boryka się z kontrastami społeczno-ekonomicznymi pomiędzy bogatym Regionem Warszawskim Stołecznym a pozostałą częścią województwa, co objawia się różnicami w jakości życia i dostępie do infrastruktury. Dodatkowo Mazowsze staje przed wyzwaniami związanymi ze starzejącą się populacją, niską dietnością, niekorzystnymi trendami demograficznymi oraz zagrożeniami środowiskowymi i zdrowotnymi.

2. Analiza lokalnych potrzeb i oczekiwań wśród młodzieży z woj. Mazowieckiego w wieku 15-29 lat

2.1 Badanie za pomocą narzędzia w postaci gry karcianej „Miasto Przyszłości”

Metodologia

Badanie z zakresu lokalnych potrzeb i oczekiwań młodzieży w wieku 15-29 lat zostało przeprowadzone w różnych miastach i gminach województwa mazowieckiego z wyłączeniem m.st. Warszawa. Wykorzystano w tym celu innowacyjne narzędzie badawcze w postaci gry karcianej zatytułowanej „Miasto Przyszłości”. Gra ta jest przeznaczona dla młodzieży licealnej oraz studentów i ma za zadanie pogłębianie ich wizji, oraz oczekiwań dotyczących przyszłych form życia miejskiego. W grze uczestnicy są podzieleni na grupy 4-5-osobowe. Zakres osób wynosi od 12 do 30 uczestników. Łączny czas gry to 120 min. Gracze wcielają się w rolę świeżo upieczonych, ważnych urzędników miejskich, którzy za zadanie mają zmienić swoje Miasto na lepsze.

W ramach gry stworzą krótką charakterystykę swojego miasta, zdefiniują jej najważniejszy problem i zaproponują dla niego konkretne rozwiązanie. Celem gry jest stworzenie najlepszego rozwiązania dla najważniejszego problemu. Oceny swoich propozycji gracze dokonają wzajemnie pomiędzy grupami. Opierając się na kartach gry, kreują wizję swojego miasta, identyfikują kluczowe problemy i proponują rozwiązania. Nie tylko zarządzają swoimi miastami, ale także wymieniają się pomysłami i poddają je konstruktywnej krytyce, wszystko w celu optymalizacji przedstawionych propozycji. Po dwugodzinnej sesji gry, w której drużyny prezentują i oceniają swoje wizje, następuje dynamiczna dyskusja.

Komplet kart do gry składał się z: 6 kart ról, 8 kart Rys Miasta Pozytywny, 8 kart Rys Miasta Neutralny, 8 kart Rys Miasta Negatywny, 7 kart Miasta Przyszłości, 5 kart Kopalni Inspiracji, 10 kart Mieszkańców, 5 kart Dzikich Kart. Do gry jest dołączona jest plansza, telefon (dla Sekretarza Miasta do wypełnienia ankiety) oraz zegarek (dla Dyrektora Urzędu Miasta do mierzenia czasu).

Opis dla narzędzi oraz kart różnych kategorii opisano poniżej:

Rys Miasta – karty opisujące pozytywne, neutralne i negatywne cechy miasta. Mają za zadanie scharakteryzować Miasto.

Miasto Przyszłości – karty, które pokazują cechy miasta, do których uczestnicy będą dążyć w swojej pracy.

Kopalnia Inspiracji – karty, które pobudzają kreatywność i pomagają znaleźć twórcze rozwiązania dla problemu.

Mieszkańcy – karty opisujące przykładowych mieszkańców miasta. Wchodząc w ich perspektywę uczestnicy próbują spojrzeć na problem i jego rozwiązanie z innej strony.

Dziki karty – karty, które są do wyłącznej dyspozycji Przewodniczącej Rady Miasta. W przypadku zastoju lub konfliktu w grupie mają za zadanie pomóc uczestnikom się rozluźnić i wrócić do działania z nową energią.

Na planszy dodatkowo uwzględniono Czynniki Ograniczające brane pod uwagę na pierwszej i czwartej sesji.

Określono 8 obszarów, które obejmuje badanie, a następnie do każdego z obszarów sformułowano pytania. Struktura badawcza ankiety przedstawia się następująco:

1. **Pozytywne Aspekty Miasta** obejmują opis cech i elementów miasta, które zostały ocenione pozytywnie, takie jak renowacje zabytków, parki miejskie, programy kulturalne i rozrywkowe. **Zadane pytania w ramach obszaru:** Jakie są pozytywne aspekty miasta?

2. **Neutralne Aspekty Miasta** obejmują elementów miasta, które uczestnicy uznali za neutralne, w tym remonty dróg, dostępność dorywczej pracy. **Zadane pytania w ramach obszaru:** Jakie są neutralne aspekty miasta?

3. **Negatywne Aspekty Miasta** obejmują ocenione negatywnie postrzeganych aspektów miasta, takich jak brak nocnych połączeń komunikacyjnych, ograniczanie pasji, niewystarczająca opieka zdrowotna. **Zadane pytania w ramach obszaru:** Jakie są negatywne aspekty miasta?

4. **Wizje Miasta Przyszłości** obejmują zmiany, które uczestnicy chcieliby wprowadzić w swoim mieście, by stało się ono idealne z ich perspektywy. **Zadane pytania w ramach obszaru:** Jaka karta Miasta Przyszłości została wybrana przez grupę? Jak można opisać problem, który wybraliście? Jak opisiecie propozycję rozwiązania dla wybranego problemu?

5. **Czynniki Ograniczające Rozwój Miasta** obejmują identyfikację i analizę czynników, które według uczestników stanowią przeszkody w osiągnięciu idealnego stanu miasta. **Zadane pytania w ramach obszaru:** Jakie są modyfikacje waszych pomysłów pod wpływem Czynników Ograniczających?

6. **Obecny Stan Miasta vs. Oczekiwania Mieszkańców** obejmuje porównanie obecnego stanu miasta z oczekiwaniami i marzeniami uczestników dotyczącymi przyszłości. **Zadane pytania w ramach obszaru:** Jak jest wasze miasto teraz? Jak chcecie, żeby wyglądało wasze miasto?

7. **Największe Problemy Miasta** obejmuje identyfikację głównych problemów, z jakimi boryka się miasto według uczestników ankiety. **Zadane pytania w ramach obszaru:** Jakie zauważacie największe problemy w waszym mieście?

8. **Propozycje Rozwiązań i Wdrożeń** obejmuje omówienie propozycji rozwiązań podanych przez uczestników i możliwości ich wdrożenia w praktyce. **Zadane pytania w ramach obszaru:** Jakie proponujecie rozwiązania i jak chcecie je wdrożyć?

Gra składa się z 5 sesji obrad, które przedstawiają się następująco:

1. Sesja (Nowy Porządek) - wybranie osób pełniących kluczowe funkcje i zapoznanie się z ograniczeniami działań. Możliwe funkcje to: Prezydent, Sekretarz, Przewodniczący Rady Miasta, Dyrektor Urzędu miasta. Następnie wybrany Prezydent czyta na głos opisane na planszy Czynniki Ograniczające tak, żeby każdy zapamiętał jakich zasad trzeba przestrzegać przy tworzeniu rozwiązań dla problemu w mieście.

2. Sesja (Charakterystyka Miasta) - charakterystyka Waszego miasta i określenie najważniejszego problemu. Prezydent czyta na głos karty Rysu Miasta. Wybierane są 4 karty: 2 pozytywne, 1 neutralna i 1 negatywna. Wybrane karty mają jak najlepiej opisać obecny stan miasta. Następnie uczestnicy ustalają, w jakim kierunku chcą rozwijać Miasto i co będzie najważniejsze w proponowanych przez uczestników rozwiązaniach problemu. W kolejnym kroku Prezydent czyta na głos karty Miasta Przyszłości. Wspólnie wybierana jest 1 karta, która określa kierunek dla rozwiązań. Na koniec sesji nazwany jest konkretnie problem (jednym zdaniem), nad którym będzie wypracowywane rozwiązanie.

3. Sesja (Rozwiązania) - szukanie pomysłów i planu działania dla rozwiązania problemu. Uczestnicy znajdują rozwiązanie dla problemu. Jeśli nie wiedzą jak to zrobić, Prezydent ciągnie jedną, losową kartę Kopalni Inspiracji. Wykonując zawarte na niej polecenie, uczestnicy znajdują jak najwięcej pomysłów na rozwiązanie problemu. Nowa karta Kopalni Inspiracji jest dobierana za każdym razem, kiedy skończą się pomysły.

4. Sesja (Weryfikacja) - ostatnia weryfikacja rozwiązania pod kątem czynników ograniczających i przygotowanie do prezentacji. Prezydent odczytuje Czynniki Ograniczające. Uczestnicy sprawdzają czy rozwiązanie spełnia warunki.

Następnie są przygotowywane 4 odpowiedzi na pytania:

a) **Sekretarz** (na podstawie wybranych wcześniej kart Rysu Miasta) odpowiada na pytanie: "Jakie jest Wasze Miasto teraz?"

b) **Dyrektor Urzędu Miasta** (na podstawie wybranej karty Miasta Przyszłości) odpowiada na pytanie: "Jakie chcecie, żeby Wasze Miasto było?"

c) **Przewodnicząca Rady Miasta** odpowiada na pytanie: "Jaki widzicie największy problem w Waszym Mieście?"

d) **Prezydent Miasta** odpowiada na pytanie: "Jakie proponujecie rozwiązanie i jak chcecie je wdrożyć?"

1 SESJA

Nowy Porządek - 10 minut:

Ważne! Wszędzie do Urzędu Miasta, musicie podjąć kilka ważnych decyzji. Żeby w ogóle można było zacząć wprowadzać zmiany. Urządźcie krótkie głosowanie i ustalcie, kto będzie pełnił 4 odpowiedzialne funkcje Prezydenta, Sekretarza, Przewodniczącej Rady Miasta i Dyrektora Urzędu Miasta. Pamiętajcie, że rozstrzygnięcie nie jest takie łatwe i nie każde rozwiązanie będzie popularnym wyborem. Żeby uniknąć obrażenia mieszkańców i wprowadzać dobre rozwiązania trzeba znać czynniki ograniczające w zmienianiu miasta na lepsze.

Krok 1
Wyznaczcie w Waszej grupie osoby, które będą pełniły funkcje: Prezydenta, Sekretarza, Przewodniczącej Rady Miasta i Dyrektora Urzędu Miasta. Każdy musi przeczytać dokładnie opis swojej roli na odwrocie swojej karty i przedstawić swoje obowiązki pozostałym członkom grupy.

2 SESJA

Charakterystyka Miasta - 15 minut:

Zanim zaczniemy planować działania, trzeba ustalić jednolity obraz Waszego miasta. Musicie mówić o tym samym, nie wolno dopuścić do sytuacji, w której każda osoba w Waszym zespole rozwija inny problem. Należy wspólnie zweryfikować i określić jak wygląda Wasze miasto, co jest w nim wzorem do naśladowania, a co wymaga poprawy.

Krok 1
Prezydent czyta na głos karty **Rysu Miasta**. Wybierzcie wspólnie spośród nich 4 karty: 2 pozytywne, 1 neutralną i 1 negatywną. Wybrane karty mają jak najlepiej opisać obecny stan Waszego miasta.

Krok 2

3 SESJA

Rozwiązania - 15 minut:

Udaje! Wam się już dojdzie do porozumienia i ustalacie co jest największym problemem Waszego miasta. Kolejnym krokiem będzie znalezienie dla niego rozwiązania. Żeby było nietuzinkowe i skuteczne, potrzeba czasami zastrzyku inspiracji. Główną częścią tej sesji jest jednak dyskusja i poszukiwanie pomysłów na rozwiązanie Waszego problemu. Pamiętajcie, że będziecie je prezentować mieszkańcom, zadajcie więc o stworzenie dla niego przejrzystego planu działania.

Krok 1
Wspólnie znajdźcie rozwiązanie dla Waszego problemu. Jeśli nie wiecie jak to zrobić, Prezydent ciągnie jedną, losową kartę **Kopalni Inspiracji**. Wykonując zawarte na niej polecenie, znajdźcie jak najwięcej pomysłów na rozwiązanie Waszego problemu. Dobierajcie nową kartę **Kopalni Inspiracji** za każdym razem, kiedy skończą się Wam pomysły. Znajdźcie

4 SESJA

Weryfikacja - 10 minut:

Po dokładnej analizie sytuacji znaleźliście rozwiązanie Waszego problemu. Już niedługo będziecie musieli przedstawić je mieszkańcom Waszego miasta. Żeby uniknąć wpadki sprawdźcie jeszcze raz, czy Wasza propozycja jest zgodna z Czynnikiem Ograniczającym. Jeśli tak, to możecie przygotować się do prezentacji swojej pracy.

Krok 1
Prezydent raz jeszcze czyta **Czynniki Ograniczające**, a reszta grupy weryfikuje, czy Wasze rozwiązanie spełnia ich warunki. Jeśli rozwiązanie nie spełnia tych wymagań to wspólnie poprawcie je w taki sposób, aby je spełniało.

Krok 2
Przygotujcie się do prezentacji poprzez przygotowanie odpowiedzi na 4 pytania:

5. Sesja otwarta (wystąpienie publiczne) - prezentacja planu na forum grupy. Czas trwania prezentacji dla 1 osoby wynosi 4 minuty. Na pytania przedstawione powyżej odpowiada każda z osób funkcyjnych. Na koniec oceniane jest prezentacja pozostałych grup w skali 1-5 w dwóch kategoriach:

a. Czy problem jest istotny?

b. Czy rozwiązanie jest możliwe do zrealizowania?

Łącznie od jednej grupy zyskać można maksymalnie 10 punktów. Grupa, której projekt zyska najwięcej punktów wygrywa i pozostaje przy władzy.

Metoda badawcza oparta na grze **„Miasto Przyszłości”** prezentuje wyraźne przewagi nad tradycyjnymi badaniami ankietowymi, zwłaszcza w kontekście angażowania młodzieży i uzyskiwania rzetelnych wyników. Po pierwsze, gry są w naturalny sposób angażujące i interaktywne. Oferują one dynamiczną platformę do wymiany myśli i pomysłów, co jest szczególnie atrakcyjne dla młodzieży, która często wykazuje wyższe zainteresowanie aktywnymi niż pasywnymi, formami uczestnictwa. Drugim aspektem jest holistyczne i kompleksowe podejście do badania problemu. Ankiety, ze względu na ich strukturę, często nie są w stanie uchwycić subtelności i złożoności opinii respondentów. W grze „Miasto Przyszłości” uczestnicy są zmuszeni do zidentyfikowania, analizowania i proponowania rozwiązań dla rzeczywistych problemów, co daje badaczom znacznie głębsze i bardziej różnorodne dane.

Warto podkreślić wpływ tej metody na rozwijanie kompetencji miękkich uczestników, takich jak zdolności komunikacyjne, umiejętności zespołowe i krytyczne myślenie. Osiągnięcie takich korzyści jest praktycznie niemożliwe w kontekście tradycyjnych badań ankietowych.

Gra oferuje bardziej naturalne środowisko do wyrażania opinii, co zwykle skutkuje w bardziej szczerymi i autentycznymi odpowiedziami. W ankiecie istnieje ryzyko, że respondenci będą skłonni udzielać odpowiedzi, które uważają za społecznie akceptowane lub oczekiwane, co może zaburzyć wiarygodność wyników. Dodatkowo metoda ta oferuje elastyczność w kwestii modyfikacji i dostosowania do specyficznych potrzeb badawczych, co jest trudne do osiągnięcia w ramach sztywno strukturyzowanych badań ankietowych. Element rozrywki w grze zwiększa chęć uczestnictwa i sprawia, że doświadczenie jest bardziej satysfakcjonujące dla młodzieży, co może dodatkowo wpłynąć na jakość i głębokość uzyskanych danych.

Określono **8 obszarów**, które obejmuje badanie, a następnie do każdego z obszarów sformułowano pytania. Struktura badawcza ankiety przedstawia się następująco:

1. **Pozytywne aspekty miasta** obejmują opis cech i elementów miasta, które zostały ocenione pozytywnie, takie jak renowacje zabytków, parki miejskie, programy kulturalne i rozrywkowe. Zadane pytania w ramach obszaru: jakie są pozytywne aspekty miasta?
2. **Neutralne aspekty miasta** obejmują elementów miasta, które uczestnicy uznali za neutralne, w tym remonty dróg, dostępność dorywczej pracy. Zadane pytania w ramach obszaru: jakie są neutralne aspekty miasta?
3. **Negatywne aspekty miasta** obejmują ocenienie negatywnie postrzeganych aspektów miasta, takich jak brak nocnych połączeń komunikacyjnych, ograniczanie pasji, niewystarczająca opieka zdrowotna. Zadane pytania w ramach obszaru: jakie są negatywne aspekty miasta?
4. **Wizje miasta przyszłości** obejmują zmiany uczestnicy chcieliby wprowadzić w swoim mieście, by stało się ono idealne z ich perspektywy. Zadane pytania w ramach obszaru: jaka karta miasta przyszłości została wybrana przez grupę? Jak można opisać problem, który wybrałicie? Jak opiszecie propozycję rozwiązania dla wybranego problemu?
5. **Czynniki ograniczające rozwój miasta** obejmują identyfikację i analizę czynników, które według uczestników stanowią przeszkody w osiągnięciu idealnego stanu miasta. Zadane pytania w ramach obszaru: jakie są modyfikacje waszych pomysłów pod wpływem czynników ograniczających?

6. Obecny Stan Miasta vs. Oczekiwania Mieszkańców obejmują porównanie obecnego stanu miasta z oczekiwaniami i marzeniami uczestników dotyczącymi przyszłości. Zadane pytania w ramach obszaru: Jakie jest wasze miasto teraz? Jak chcecie, żeby wyglądało wasze miasto ?

7. Największe Problemy Miasta obejmuje identyfikację głównych problemów, z jakimi boryka się miasto według uczestników ankiety. Zadane pytania w ramach obszaru: Jakie zauważacie największe problemy w waszym mieście?

8. Propozycje Rozwiązań i Wdrożeń obejmuje omówienie propozycji rozwiązań podanych przez uczestników i możliwości ich wdrożenia w praktyce. Zadane pytania w ramach obszaru: Jakie proponujecie rozwiązania i jak chcecie je wdrożyć?

2.2. Analiza wyników badania przeprowadzonego przy zastosowaniu gry karcianej

1. Pozytywne aspekty miasta

Jednym z głównych aspektów, który wyróżnia się w odpowiedziach, jest renowacja zabytków. Tę odpowiedź wskazało **82%** badanych. Młodzi ludzie cenią sobie odnowienie starych budynków, nie tylko ze względów estetycznych, ale również funkcjonalnych. Podkreślają potrzebę tworzenia w tych przestrzeniach miejsc, które byłyby atrakcyjne dla młodzieży, takich jak kawiarnie czy galerie sztuki. To wskazuje na pragnienie łączenia historii z nowoczesnością oraz na potrzebę tworzenia przestrzeni społecznych, które sprzyjają integracji i kreatywności.

Innym ważnym elementem dla młodych mieszkańców jest rozbudowa i utrzymanie parków miejskich (**ok. 64%**). Parki, z ich różnorodnością drzew i roślin, są postrzegane jako istotne miejsca relaksu i rekreacji. Stanowią one oazę spokoju w szybkim tempie życia miejskiego, oferując przestrzeń do odpoczynku i aktywności na świeżym powietrzu. Takie miejsca są szczególnie cenione w kontekście rosnącej świadomości ekologicznej i potrzeby kontaktu z naturą.

Kultura i rozrywka również zajmują ważne miejsce w percepcji idealnego miasta. Aż **75%** młodych osób podkreśla znaczenie bogatego programu kulturalnego, który obejmuje liczne imprezy, warsztaty i festiwale. Takie działania nie tylko rozrywkowo wypełniają czas wolny, ale także sprzyjają rozwojowi edukacyjnemu i kulturalnemu. Są one widziane jako sposób na rozwijanie pasji, zdobywanie nowych umiejętności oraz budowanie społeczności opartej na wspólnych zainteresowaniach. Ścieżki rowerowe są kolejnym elementem, który wyróżnia się w ankiecie. Młodzi ludzie (**41%**) dostrzegają potrzebę rozbudowy infrastruktury rowerowej, która umożliwia łatwy i bezpieczny dostęp do różnych części miasta. Takie rozwiązanie nie tylko odpowiada na potrzeby ekologiczne, ale także promuje zdrowy styl życia i oferuje alternatywę dla zatłoczonych środków transportu publicznego.

Warto też zwrócić uwagę na aspekt lokalnych inicjatyw, które są postrzegane jako ważny element życia miejskiego. Inicjatywy takie jak festyny czy akcje organizowane przez samorządy studenckie nie tylko łączą ludzi, ale także tworzą poczucie wspólnoty i przynależności. Działania te sprzyjają aktywizacji społecznej i dają możliwość angażowania się w życie lokalne. Dostępność opieki zdrowotnej, szczególnie w postaci dobrze rozwiniętej sieci przychodni i szpitali, również jest kluczowym elementem. Szybki dostęp do opieki zdrowotnej jest nie tylko ważny z punktu widzenia zdrowia publicznego, ale także wpływa na poczucie bezpieczeństwa i dobrostanu mieszkańców. Pozytywne aspekty idealnego miasta, według młodych mieszkańców województwa mazowieckiego, skupiają się na harmonijnym połączeniu przestrzeni publicznych, kulturalnych, edukacyjnych i ekologicznych, które tworzą dynamiczne, ale zarazem bezpieczne i przyjazne środowisko do życia.

PRZYTULNE MIASTO

1. Miasto oferuje różne rodzaje miejsc i interesujących zajęć dla mieszkańców z różnych środowisk.

2. Parki i miejsca publiczne w mieście są zadbane i jest sporo miejsc, w których można miło spędzić czas.

3. Miasto oferuje ekscytujące wydarzenia, inspirujące doświadczenia i możliwość wspólnego spędzania czasu z innymi.

MIASTO PRZYSZŁOŚCI

2. Neutralne aspekty miasta

Jednym z najczęściej wskazywanych aspektów były remonty dróg (**ok. 41%**). Z jednej strony, remonty te są postrzegane jako niezbędne do poprawy komfortu jazdy i infrastruktury miejskiej, ale z drugiej strony, mogą one utrudniać poruszanie się po mieście na krótki okres czasu. Ta dwuznaczność odbioru remontów dróg wskazuje na zrozumienie ich konieczności, przy jednoczesnym odczuwaniu tymczasowych niedogodności. Kwestia dorywczej pracy, szczególnie w supermarketach i punktach usługowych, również jest postrzegana jako neutralna (**36%**). Z jednej strony, oferuje ona możliwość zarobku i zatrudnienia, ale z drugiej strony, nie zawsze wiąże się z rozwojem zawodowym czy długoterminowymi perspektywami kariery. To pokazuje, że młodzi ludzie szukają pracy, która nie tylko zapewni im środki do życia, ale także umożliwi rozwój osobisty i zawodowy.

Przestarzałe organizacje i miejsca skupiające młodzież, takie jak centra młodzieżowe czy kluby, są kolejnym przykładem neutralnego postrzegania. Chociaż te instytucje oferują przestrzeń do interakcji i spędzania czasu, to jednak ich oferta aktywności nie zawsze wydaje się atrakcyjna dla młodych ludzi. To podkreśla potrzebę modernizacji i dostosowania oferty do zmieniających się oczekiwań młodego pokolenia.

Neutralne aspekty idealnego miasta wskazują na potrzebę równowagi pomiędzy koniecznością modernizacji i rozwoju infrastruktury a zachowaniem jakości życia i środowiska naturalnego.

Młodzi mieszkańcy województwa mazowieckiego wydają się doceniać istniejące rozwiązania, jednocześnie wskazując na obszary, które wymagają dalszych usprawnień i dostosowania do ich oczekiwań.

Kwestia „betonowego miasta” również jest odbierana neutralnie przez **25%** badanych. Z jednej strony, odnawianie i remontowanie przestrzeni użytkowych jest pozytywnie odbierane, ale z drugiej strony, nadmierne wykorzystanie betonu i brak zieleni mogą być postrzegane jako negatywne. To odzwierciedla dążenie do równowagi między modernizacją a zachowaniem naturalnych elementów w przestrzeni miejskiej. Zimowy smog jest kolejnym aspektem, który wyróżnia się w odpowiedziach. Aż ponad **50%** badanych wskazywało na wspomniany aspekt. Jakość powietrza przez większość roku jest zadowalająca, ale problem smogu zimowego jest poważny i długotrwały. To podkreśla potrzebę działań na rzecz poprawy jakości powietrza, szczególnie w okresie zimowym. Ostatnią neutralną kwestią są biblioteki i czytelnie (**12%**). Choć są one cenione jako miejsca do nauki i relaksu, to nie zawsze angażują w interakcje społeczne. To wskazuje na potrzebę tworzenia bardziej interaktywnych i społecznie angażujących przestrzeni w ramach instytucji kulturalnych.

Neutralne aspekty idealnego miasta wskazują na potrzebę równowagi pomiędzy koniecznością modernizacji i rozwoju infrastruktury a zachowaniem jakości życia i środowiska naturalnego. Młodzi mieszkańcy województwa mazowieckiego wydają się doceniać istniejące rozwiązania, jednocześnie wskazując na obszary, które wymagają dalszych usprawnień i dostosowania do ich oczekiwań.

3. Negatywne aspekty miasta

Pierwszym z nich jest brak nocnych połączeń komunikacji miejskiej. Prawie **90%** młodych osób podkreśliło, że brak takich połączeń utrudnia powroty do domu po imprezach czy spotkaniach, co wpływa na ich społeczne i kulturalne życie. Jest to szczególnie istotne w kontekście bezpieczeństwa i dostępności miasta, szczególnie w godzinach nocnych. Kolejnym problemem jest brak wspólnych przestrzeni do rozwijania pasji i zainteresowań. Młodzież wskazuje na niedostatek miejsc, gdzie mogliby oni realizować swoje zainteresowania, nawiązywać kontakty pomiędzy rówieśnikami i rozwijać swoje umiejętności. To wskazuje na potrzebę tworzenia przestrzeni kreatywnych i integracyjnych, które byłyby dostępne dla młodych ludzi.

Niewystarczająca opieka zdrowotna, szczególnie brak dostępu do specjalistów medycznych takich jak psychologowie czy psychiatry, jest kolejnym ważnym zagadnieniem. Młodzież (**prawie 3/4 badanych**) zwraca uwagę na trudności w uzyskaniu wsparcia w przypadku problemów zdrowotnych, co może mieć istotny wpływ na ich dobrostan i jakość życia. Brak programów wspierających młodzież w zakładaniu własnych przedsiębiorstw i rozwijaniu umiejętności przedsiębiorczych również został zauważony jako negatywny aspekt. To podkreśla potrzebę tworzenia inicjatyw, które pomagałyby młodym ludziom w rozwijaniu własnych pomysłów biznesowych i kariery zawodowej.

Dominujące reklamy i niekontrolowane rozmieszczenie billboardów, które mogą być irytujące i zagrażają estetyce miasta, również zostały wskazane jako problem. To odzwierciedla troskę o estetyczny wygląd miasta i potrzebę kontroli nad przestrzenią miejską. Sporadycznie wskazywanym aspektem była wycinka drzew w centrum miasta, prowadząca do mniejszego zazielenienia i pogorszenia jakości powietrza. To wskazuje na znaczenie zieleni miejskiej i wpływ, jaki ma ona na jakość życia w mieście, w tym na jakość powietrza i komfort mieszkańców.

Negatywne aspekty idealnego miasta wskazują na obszary, które według młodych mieszkańców województwa mazowieckiego wymagają poprawy. Są to głównie problemy związane z infrastrukturą, dostępem do usług, estetyką miejską oraz opieką zdrowotną i wsparciem dla młodych przedsiębiorców. Rozwiązanie tych problemów mogłoby znacząco przyczynić się do zwiększenia jakości życia i satysfakcji młodych ludzi z życia w mieście.

BRAK NOCNYCH POŁĄCZEŃ

Zbyt mała liczba nocnych połączeń komunikacji miejskiej, utrudniająca powroty młodzieży po imprezach czy spotkaniach.

BRAK SKATEPARKÓW

Brak bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spotkań dla młodzieży, takich jak skateparki czy miejsca do gry w piłkę.

PRZEDSIĘBIORCZE LUKI

Brak programów wspierających młodzież w zakładaniu własnych przedsiębiorstw i rozwijaniu umiejętności przedsiębiorczych.

DOMINUJĄCE REKLAMY

Niekontrolowane rozmieszczenie billboardów i reklam, które zagrażają estetyce miasta i mogą być irytujące dla mieszkańców.

4. Wizje miasta przyszłości

Jednym z wyróżnionych modeli jest „**praktyczne miasto**”. W tej wizji podkreślona jest funkcjonalność miejskiej przestrzeni, gdzie infrastruktura i usługi są zaprojektowane tak, aby sprostać codziennym potrzebom mieszkańców. W praktycznym mieście ważne jest, aby wszystkie elementy były łatwo dostępne, co ułatwia mieszkańcom życie i sprawia, że miasto staje się wygodne i przyjazne. Kolejną koncepcją jest „**przytulne miasto**”, które kładzie nacisk na komfort i poczucie bezpieczeństwa. Taka wizja podkreśla znaczenie tworzenia przyjaznych, ciepłych i zapraszających przestrzeni, gdzie mieszkańcy mogą czuć się jak w domu. W przytulnym mieście priorytetem jest jakość życia i dobre samopoczucie mieszkańców. Wizja „**miasta wspólnoty**” koncentruje się na aspekcie społecznym i relacjach międzyludzkich. W takim modelu istotne jest budowanie silnych więzi społecznych i poczucie przynależności. Miasto wspólnoty promuje integrację, współpracę i wzajemne wsparcie, tworząc solidarną i zjednoczoną społeczność.

„**Równe miasto**” to koncepcja oparta na idei sprawiedliwości i równości. W takim modelu szczególny nacisk kładzie się na zapewnienie równych szans i eliminację barier społecznych, ekonomicznych czy kulturowych. Równe miasto dąży do stworzenia środowiska, w którym każdy mieszkaniec ma równy dostęp do zasobów, usług i możliwości. „**Tętniące życiem miasto**” odzwierciedla pragnienie dynamicznej i energicznej przestrzeni miejskiej. W takiej wizji kluczowe są aktywność, kreatywność i innowacyjność. Tętniące życiem miasto jest pełne wydarzeń kulturalnych, artystycznych i społecznych, które stymulują mieszkańców i przyciągają odwiedzających. Ostatnia koncepcja, „**zrównoważone miasto**”, podkreśla znaczenie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. W takim modelu dąży się do harmonijnej koegzystencji z przyrodą, promując ekologiczne rozwiązania i zrównoważone zarządzanie zasobami.

Wizje miasta przyszłości, jakie prezentują młodzi mieszkańcy województwa mazowieckiego, są zróżnicowane, ale łączy je dążenie do stworzenia przestrzeni, która jest zarówno funkcjonalna, jak i przyjazna dla mieszkańców. Wszystkie te koncepcje wyrażają pragnienie stworzenia miasta, które nie tylko odpowiada na bieżące potrzeby, ale także dąży do tworzenia lepszego, bardziej zintegrowanego i zrównoważonego środowiska dla przyszłych pokoleń. Chęć tworzenia bezpieczniejszych i dynamicznych przestrzeni miejskich, gdzie zarówno infrastruktura, jak i opieka społeczna i zdrowotna są lepiej zarządzane, wyraźnie wynika z tych badań. Ta aspiracja do poprawy jakości życia miejskiego, zarówno w wymiarze materialnym, jak i społecznym, jest kluczowa dla zrozumienia i odpowiedzi na potrzeby młodego pokolenia.

5. Czynniki ograniczające rozwój miasta

Analizując modyfikacje pomysłów uczestników badania pod wpływem czynników ograniczających, można zauważyć, że wiele z tych modyfikacji odnosi się do praktycznego dostosowania idealnych wizji miasta do realiów i ograniczeń, z którymi młodzi ludzie się zetknęli. Jednym z konkretnych pomysłów, który został zmodyfikowany, jest stworzenie wewnętrznej firmy remontowej. To rozwiązanie wskazuje na praktyczne podejście do problemu remontów miejskich. Zamiast polegać na zewnętrznych firmach, które mogą wydłużać proces i zwiększać koszty, utworzenie wewnętrznej firmy remontowej pozwalałoby na większą kontrolę nad pracami i potencjalnie szybszą realizację projektów remontowych.

Innym przykładem jest pomysł stworzenia zajęć rozwijających pasje młodzieży. To dostosowanie podkreśla potrzebę tworzenia przestrzeni, gdzie młodzi ludzie mogliby rozwijać swoje zainteresowania i umiejętności. Jest to odpowiedź na wcześniej zidentyfikowaną lukę w zakresie miejsc i programów służących rozwojowi pasji i talentów młodych ludzi. Wiele odpowiedzi wskazuje jednak na brak konkretnych modyfikacji, co może świadczyć o tym, że uczestnicy ankiety czuli się ograniczeni w możliwościach realizacji swoich idealnych wizji miasta, lub też ich wizje były na tyle ogólne, że nie uznali za konieczne wprowadzanie zmian w obliczu rzeczywistych ograniczeń.

Wnioski te ukazują, że młodzi mieszkańcy województwa mazowieckiego, choć posiadają ambitne i kreatywne wizje na temat przyszłości swoich miast, zdają sobie sprawę z istniejących ograniczeń. Pokazuje to ich gotowość do dostosowywania marzeń i planów do realiów, co jest ważnym aspektem w procesie planowania i rozwoju miejskiego. Zdolność do elastycznego podejścia do wyzwań i przeszkód może być kluczowa w praktycznym kształtowaniu przyszłości miast.

6. Obecny stan miasta vs. Oczekiwania mieszkańców

Obecny stan miast często jest opisywany jako niedoskonały, z problemami w zakresie komunikacji miejskiej, estetyki, funkcjonalności i dostępności usług. Zaniedbane chodniki, zaniedbane budynki, zaśmiecone ulice, czy słabo rozwinięta komunikacja miejska to tylko niektóre z problemów, które zostały zidentyfikowane. Takie warunki często utrudniają codzienne życie i ograniczają możliwości rozwoju osobistego i społecznego młodych ludzi.

W kontekście oczekiwań wobec miasta przyszłości, młodzi mieszkańcy dążą do stworzenia przestrzeni, która jest bezpieczna, przytulna, praktyczna i sprzyjająca mieszkańcom w każdym wieku. Wizje te podkreślają pragnienie komfortu, bezpieczeństwa i funkcjonalności. Chcą, aby miasto było wygodne do życia, zapewniając łatwy, szybki i tani transport, a także by remonty były lepiej planowane i szybciej realizowane.

Różnica między obecnym stanem miast a ich pożądanym obrazem w przyszłości ukazuje aspiracje młodych mieszkańców województwa mazowieckiego do tworzenia lepszego środowiska miejskiego. Dążą oni do miast, które będą nie tylko piękne i funkcjonalne, ale również bezpieczne i sprzyjające rozwojowi społeczności. Te aspiracje wskazują na istotne obszary, które wymagają uwagi i działań ze strony zarządców miast i lokalnych społeczności.

7. Największe problemy miasta

Jednym z często wskazywanych problemów są przeciągające się remonty dróg, które nie tylko utrudniają codzienną komunikację, ale też wpływają na jakość życia mieszkańców. Długotrwałe remonty mogą być źródłem frustracji i powodować zakłócenia w codziennym funkcjonowaniu miasta. Problem z komunikacją miejską jest innym ważnym zagadnieniem. Brak wystarczającej ilości autobusów i metra, rzadkie kursowanie środków transportu, szczególnie nocą, ogranicza mobilność mieszkańców. To utrudnia nie tylko codzienne dojazdy do pracy czy szkoły, ale także uczestnictwo w życiu kulturalnym i towarzyskim.

Kolejnym wyzwaniem jest niewystarczająca ilość wykwalifikowanych specjalistów, zwłaszcza w branży medycznej. To prowadzi do problemów ze świadczeniem pomocy lekarskiej i wpływa na ogólną jakość opieki zdrowotnej w miastach. Zaniedbane przestrzenie miejskie, takie jak parki, ulice czy opuszczone budynki, są również wskazywane jako istotny problem. Takie zaniedbania mogą przyczyniać się do obniżenia estetyki miasta i wpływać negatywnie na samopoczucie mieszkańców. Ponadto, młodzi ludzie zwracają uwagę na brak przestrzeni do rozwijania pasji i zainteresowań, co w ich opinii utrudnia nawiązywanie nowych znajomości i obniża jakość życia. Bezpieczeństwo i poczucie bezpieczeństwa również są wymieniane jako ważne kwestie. Niewystarczająca opieka zdrowotna, problemy z bezdomnością, a także ogólne poczucie braku bezpieczeństwa są wyrazem troski o dobrostan społeczności.

Młodzi mieszkańcy województwa mazowieckiego wskazują na szereg problemów, które mają bezpośredni wpływ na ich życie i dobrostan. Od komunikacji miejskiej, przez zaniedbania infrastruktury, po kwestie bezpieczeństwa i opieki zdrowotnej – to wszystko są obszary, które wymagają uwagi i działań ze strony władz miejskich, aby poprawić jakość życia w miastach.

8. Propozycje rozwiązań i wdrożeń

Wyniki badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców województwa mazowieckiego wykazały szereg innowacyjnych i praktycznych propozycji rozwiązań miejskich. Uczestnicy sugerowali takie działania jak:

- › Stworzenie wewnętrznej firmy remontowej, by uniknąć problemów z przetargami i zapewnić wyższą jakość usług.
- › Organizacja edukacyjnych i integracyjnych zajęć w odnowionym domu kultury.
- › Ulepszenie systemu edukacji i zwiększenie płac dla specjalistów, wsparte kampaniami promocyjnymi.
- › Edukacja społeczności lokalnych w zakresie dbania o miasto, wprowadzenie kar za śmiecenie i renowacja opuszczonych budynków.
- › Wprowadzenie większej ilości linii autobusowych oraz usprawnienie komunikacji miejskiej.

Te propozycje odzwierciedlają zrozumienie przez młodzież aktualnych problemów miast i ich gotowość do aktywnego uczestnictwa w procesie ich rozwiązywania.

2.3 Porównanie wyników badań gry karcianej „miasto przyszłości” z innymi raportami badawczymi

Raport „Nadzieje i obawy młodego pokolenia” przeprowadzony przez British Council, w którym wzięło udział 2000 młodych ludzi, podkreśla ich potrzebę większej wolności gospodarczej, mniejszych regulacji i niższych podatków, a jednocześnie zwiększenia wydatków publicznych na zdrowie i opiekę społeczną. Młodzi Polacy, podobnie jak ich rówieśnicy z innych krajów, są cyfrowo obeznani i skupiają się na analizie informacji, wyrażając brak wiary w systemy polityczne i niezadowolenie z oferowanej edukacji. Próba odnalezienia się w świecie pełnym spolaryzowanych poglądów i różnic w poziomie życia stanowi dla nich kolejne wyzwanie [1].

Inne badanie przeprowadzone przez Deloitte, w ramach ich corocznego badania Global 2022 Gen Z & Millennial Survey, dostarczają dalszego wglądu w oczekiwania i problemy młodych ludzi, w tym tych mieszkających w miastach. W badaniu, które objęło 14,8 tys. osób z pokolenia Z (urodzonych między 1995 a 2003 rokiem) oraz 8,4 tys. milenialsów (urodzonych między 1983 a 1994 rokiem) z 46 krajów, w tym z Polski, wyłania się obraz młodych pokoleń zmieniających miasta i świata. Z badania wynika, że młodzi ludzie **borykają się z problemami finansowymi**, co znacząco wpływa na ich życie miejskie. Około jedna czwarta osób z pokolenia Z (25%) i milenialsów (21%) wskazuje, że nie są w stanie pokryć swoich miesięcznych wydatków, a prawie połowa żyje od wypłaty do wypłaty [5]. To wskazuje na rosnącą niepewność ekonomiczną wśród młodych ludzi, która może mieć wpływ na ich decyzje dotyczące mieszkania, edukacji i kariery, a także na ich ogólny dobrostan w środowisku miejskim.

Kolejnym znaczącym problemem jest **wysoki poziom stresu** wśród młodych ludzi. Prawie połowa osób z pokolenia Z (46%) i około 38% mileniśców odczuwa stały stres. To może być odzwierciedlenie presji związanej z życiem w szybkim tempie miast, rywalizacją na rynku pracy, a także naciskiem na osiągnięcia akademickie i zawodowe. Istotnym aspektem, który wynika z badania, jest również troska młodych ludzi o środowisko. Zmiany klimatyczne stanowią główną obawę zarówno dla generacji Z jak i mileniśców. Trzy czwarte respondentów zgadza się, że świat znajduje się w punkcie krytycznym w reakcji na kryzys klimatyczny. To podkreśla, że młode pokolenia oczekują od miast i społeczności większych działań na rzecz ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju i inwestycji w zielone technologie[2].

Porównanie badań pokazuje, że młodzi ludzie w Polsce stoją przed podobnymi wyzwaniami i mają podobne oczekiwania mimo zamieszkania w różnych regionach. Podkreśla to potrzebę skupienia uwagi na obszarach polityki publicznej i inicjatyw społecznych, aby lepiej odpowiadać na potrzeby młodych ludzi i umożliwić im aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i politycznym kraju.

Zaangażowanie polityczne i społeczne. Zarówno w badaniu mazowieckim, jak i w raporcie „Polityczny portret młodych Polaków 2023”, zaobserwowano niskie zaangażowanie polityczne młodzieży. Młodzi ludzie często nie określają swoich poglądów politycznych w tradycyjnych kategoriach lewica-prawica i oceniają poziom swojego zaangażowania jako mały. Ta obserwacja podkreśla rosnącą potrzebę nowych form angażowania młodych ludzi w życie polityczne i społeczne, które odpowiadają na ich specyficzne potrzeby i sposób wyrażania opinii [3].

Kwestie ekologiczne i rozwoju miast. Badanie prowadzone na respondentach z woj. mazowieckiego podkreślało zainteresowanie młodzieży kwestiami ekologicznymi i rozwojem miast. To może odzwierciedlać ogólną tendencję młodych ludzi do troski o środowisko i jakość życia w przestrzeni miejskiej. Zwraca to uwagę na konieczność włączenia młodych ludzi w procesy decyzyjne dotyczące ekologii i planowania przestrzennego.

Potrzeby edukacyjne i społeczne. W obu badaniach zwrócono uwagę na potrzeby edukacyjne młodzieży, w tym na lepsze dostosowanie edukacji do ich oczekiwań, jak również na potrzebę wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego i rozwoju osobistego. To podkreśla wagę zintegrowanego podejścia do edukacji, które uwzględnia nie tylko wiedzę akademicką, ale także rozwój emocjonalny i społeczny młodych ludzi.

Porównanie wyników badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców województwa mazowieckiego z ogólnopolskimi raportami ukazuje ciekawe spostrzeżenia dotyczące potrzeb i oczekiwań młodzieży w Polsce.

2.4 Badanie ankietowe

Metodologia

Ankiety zostały przeprowadzone na grupie respondentów w wieku 15-29 lat mieszkających w województwie mazowieckim. W skład grupy wchodziły osoby w wieku szkolnym (15-18 lat), studenci (19-24 lata) oraz młodzi dorośli (25-29 lat). Badane osoby reprezentowały różne środowiska – zarówno miasta, jak i mniejsze miejscowości. Grupa była zrównoważona pod względem płci, co zapewniło uzyskanie pełniejszego obrazu oczekiwań i potrzeb młodzieży.

Dane z badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców województwa mazowieckiego zawierały różnorodne informacje na temat potrzeb i opinii młodych ludzi dotyczących ich miast. Na wstępie określono 8 zagadnień i obszarów, które analizowała ankieta, a następnie do każdego z obszarów sformułowano pytania. Struktura badawcza ankiety przedstawia się następująco:

1. Priorytety Rozwoju Miejskiego na rzecz młodego pokolenia obejmują analizę obszarów rozwoju, są uważane za najważniejsze przez młodych mieszkańców. **Zadane pytania w ramach obszaru:** Jakie obszary rozwoju uważasz za najważniejsze dla młodych ludzi w województwie mazowieckim?. Wybierz trzy działania, które uważasz za kluczowe w strategii na rzecz młodego pokolenia w województwie mazowieckim?

2. Świadomość Programów Rozwojowych obejmuje ocenę stopnia świadomości młodych ludzi na temat istniejących programów, inwestycji lub kierunków rozwoju w ich miastach. **Zadane pytania w ramach obszaru:** Czy znasz programy, inwestycje lub kierunki rozwoju swojego regionu?

3. Edukacja obejmuje analizę postrzeganych problemów w sektorze edukacji, takich jak przestarzałe metody nauczania czy nadmiar materiału. **Zadane pytania w ramach obszaru:** Jakie problemy w sektorze edukacji zaobserwowałeś/-aś? Jakie zmiany w szkolnictwie zaobserwowałeś/aś podczas swojej edukacji, jak je oceniasz?

4. Możliwości Rozwoju Kariery obejmują analizę percepcji młodych ludzi na temat dostępnych możliwości rozwoju kariery i pracy w ich regionie. **Zadane pytania w ramach obszaru:** Czy dostrzegasz możliwości dla młodych ludzi na rynku pracy w województwie? Jeśli posiadasz, opisz swoje doświadczenia z poszukiwaniem pracy.

5. **Urbanistyka** obejmuje ocenę zmian w przestrzeni miejskiej, w tym propozycje jej ulepszenia.

Zadane pytania w ramach obszaru: Jak zmieniło się twoje miejsce zamieszkania (miasto/gmina/wieś) na przestrzeni ostatnich 20 lat?

Jakie problemy urbanistyczne w twoim mieście/miejscowości są dla ciebie najważniejsze i dlaczego? Czy uważasz, że władze lokalne angażują się wystarczająco w rozwiązywanie problemów urbanistycznych w twoim regionie?

6. **Ekologia** obejmują analizę świadomości i postaw wobec ochrony środowiska oraz działań ekologicznych w miastach. **Zadane pytania w ramach obszaru:** Czy twoje miejsce zamieszkania (miasto/gmina/wieś) podejmuje wystarczająco dużo działań przeciw skutkom zmian klimatu? Czy przynoszą one pożądaną efekt? Jakie zachowania degradujące środowisko obserwujesz w swoim miejscu zamieszkania (mieście/gminie/ wsi)? Jakie wsparcie oferują władze w twoim miejscu zamieszkania dotyczące przeciwdziałania zmianom klimatu?

7. **Publiczna Komunikacja Miejska** obejmuje ocenę jakości i dostępności komunikacji miejskiej, w tym propozycje jej ulepszenia. **Zadane pytania w ramach obszaru:** Czy jesteś zadowolony/na z komunikacji miejskiej w swoim miejscu zamieszkania? Jakie problemy komunikacyjne obserwujesz w swoim miejscu zamieszkania (mieście, gminie, wsi)? Jakie zmiany związane z transportem i komunikacją zaobserwowałeś/aś w swoim miejscu zamieszkania?

8. **Zaangażowanie Społeczne i Organizacje Młodzieżowe** obejmuje analizę poziomu zaangażowania młodych ludzi w działania organizacji pozarządowych oraz ich świadomość istniejących organizacji młodzieżowych.

Zadane pytania w ramach obszaru: Czy jesteś zaangażowany w działania organizacji młodzieżowych w Twojej gminie? Czy wiesz, jakie organizacje młodzieżowe działają w Twojej gminie? Jeśli tak, wymień kilka. Czy uważasz, że młodzież jest odpowiednio reprezentowana w procesie decyzyjnym w twoim mieście/miejscowości? Czy uważasz, że władze lokalne w twoim regionie angażują się wystarczająco w rozwój społeczeństwa obywatelskiego?

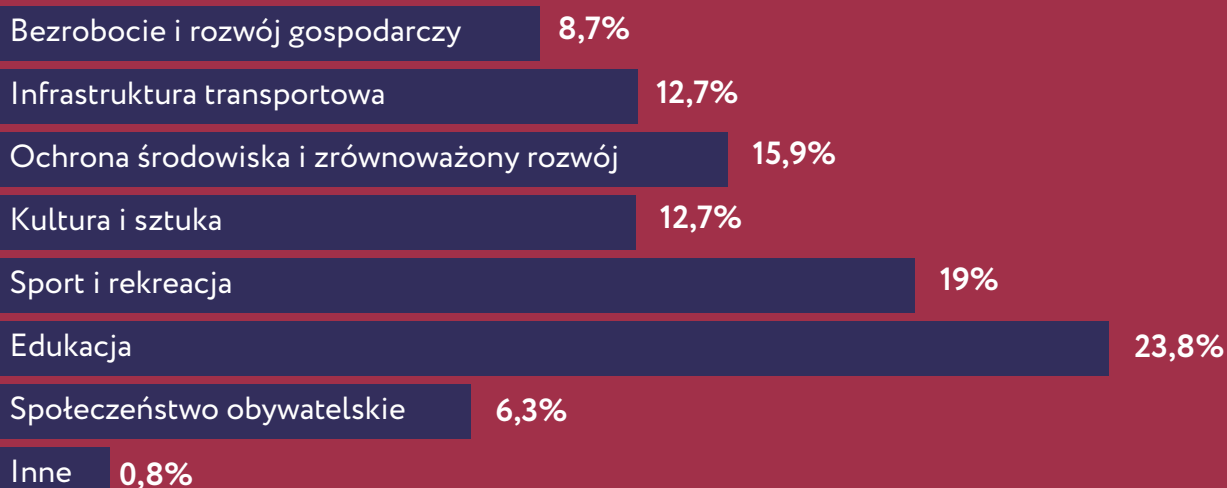

2.5 Analiza wyników badania ankietowego

1. Priorytety rozwoju miejskiego na rzecz młodego pokolenia

Badanie przeprowadzone wśród młodych mieszkańców województwa mazowieckiego dostarczyło cennych wskazówek odnośnie priorytetów i oczekiwań tej grupy demograficznej. W kontekście obszarów rozwoju miast respondenci wyraźnie podkreślili znaczenie bezrobocia i rozwoju gospodarczego, edukacji, społeczeństwa obywatelskiego, ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju, kultury i rozrywki. Wskazuje to na zróżnicowane oczekiwania młodych ludzi, którzy oczekują kompleksowego podejścia do rozwoju regionalnego.

Jakie obszary rozwoju uważasz na najważniejsze dla młodych ludzi w województwie mazowieckim?

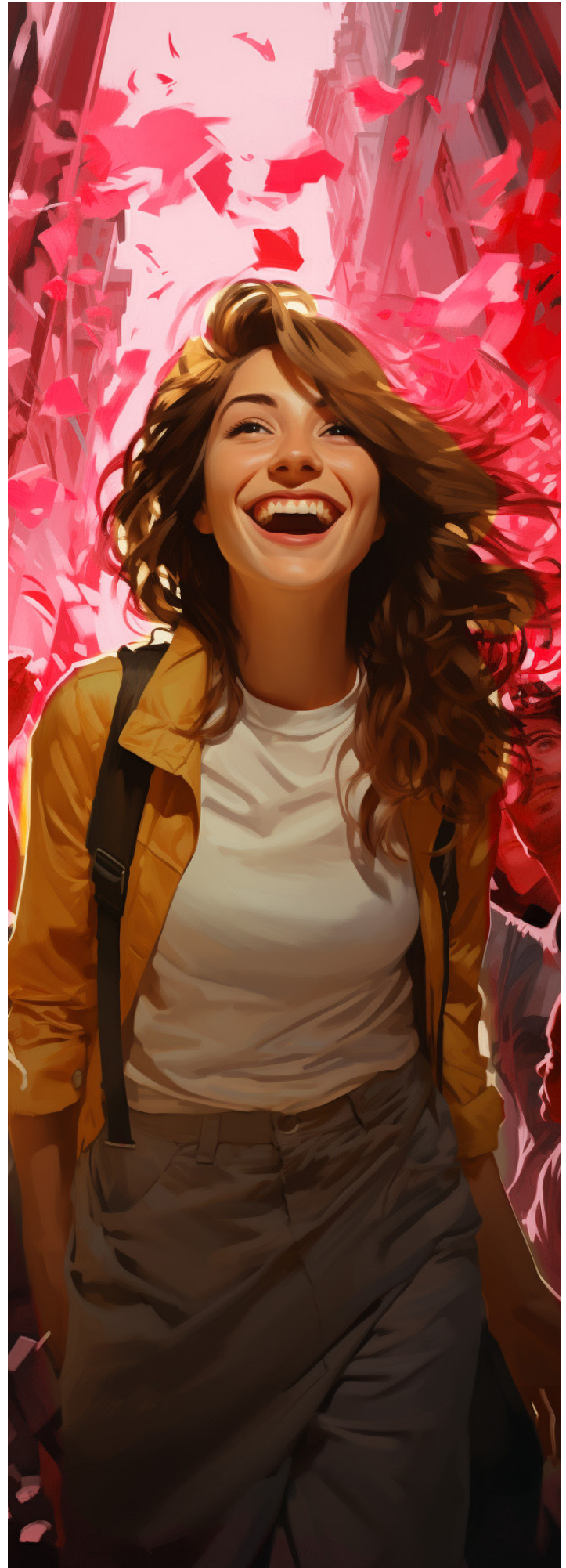

Kiedy poproszono respondentów o wybranie trzech działań, które uznają za kluczowe dla rozwoju regionu, największe poparcie miało, inwestowanie w szkolnictwo i edukację (**23,8%**), a także budowa nowych obiektów sportowych i rekreacyjnych (**19,0%**).

Obszar ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju również zajmuje ważne miejsce wśród odpowiedzi, co wskazuje na rosnącą świadomość ekologiczną wśród młodego pokolenia. Około **16%** respondentów podkreślało potrzebę działań na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, co może być sygnałem dla władz lokalnych do wdrażania zielonych inicjatyw i promowania zrównoważonego rozwoju. Kultura i sztuka była wskazywana jako istotne obszary rozwoju przez **12,7%** badanych. Takie inicjatywy nie tylko wzbogacają ofertę kulturalną i rekreacyjną regionu, ale także stwarzają przestrzeń do integracji społecznej i rozwoju społeczności lokalnych. Rozwój przestrzeni publicznych, takich jak parki czy place zabaw, podkreśla również zainteresowanie młodych ludzi poprawą jakości życia w ich otoczeniu. Nie można również ignorować kwestii rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej (**12,7%**). Respondenci zauważyli potrzebę ulepszania sieci komunikacyjnej, w tym rozwijania ścieżek rowerowych i komunikacji miejskiej. Jest to istotne zarówno z perspektywy zrównoważonego rozwoju, jak i poprawy dostępności oraz mobilności w regionie.

Zauważalny jest także mniejszy, ale istotny nacisk na bezrobocie i rozwój gospodarczy, co może być odbiciem obaw młodych ludzi o swoją przyszłość zawodową i ekonomiczną stabilność. Ten obszar był wskazywany przez **8,7%** osób. Społeczeństwo obywatelskie zostało uznane za ważny obszar przez **6%** osób, co może świadczyć o rosnącej świadomości społecznej i politycznej wśród młodych mieszkańców Mazowsza.

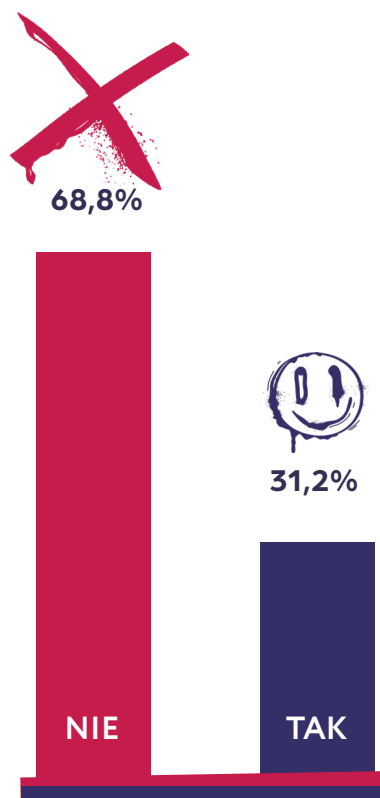
Odpowiedzi wskazane w badaniu pokazują, że młodzi mieszkańcy województwa mazowieckiego mają konkretne oczekiwania co do przyszłości swojego regionu. Są one związane z rozwojem głównie edukacji, kultury, infrastruktury komunikacyjnej i przestrzeni publicznych.

2. Świadomość programów rozwojowych

Wyniki wskazują, że **68,8%** respondentów nie jest świadoma istniejących programów rozwojowych. To może wskazywać na lukę w komunikacji między władzami a młodymi mieszkańcami, a także na potrzebę zwiększenia wysiłków w zakresie informowania i angażowania młodych ludzi w procesy decyzyjne dotyczące rozwoju miejskiego.

Czy znasz programy, inwestycje lub kierunki rozwoju swojego regionu?

Tylko **31,2%** respondentów potwierdza świadomość programów i inwestycji, co może wskazywać na istnienie pewnych kanałów komunikacji, które jednak nie docierają do większości młodych ludzi. Te różnice w poziomie świadomości mogą wynikać z różnych czynników, takich jak dostęp do informacji, zainteresowanie polityką lokalną, czy też różnice w edukacji i środowisku społecznym.

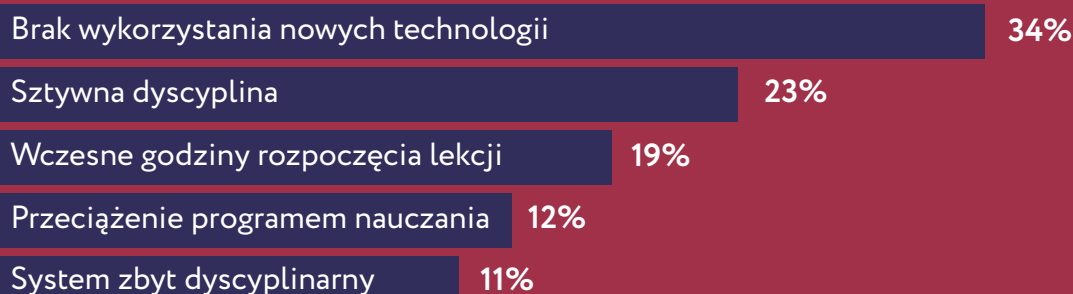
Brak świadomości o lokalnych inicjatywach rozwojowych może ograniczać uczestnictwo młodych ludzi w życiu miasta i wpływać na ich postrzeganie możliwości rozwoju osobistego i zawodowego w swoim środowisku. Ponadto może to prowadzić do niedoceniań wysiłków władz lokalnych i braku zaangażowania w lokalne inicjatywy. Wyniki analizy wskazują potrzebę poprawy w zakresie komunikacji między władzami lokalnymi a młodymi mieszkańcami, co pozwoli zwiększyć świadomość istniejących programów i inwestycji.

3. Edukacja

Odpowiedzi dotyczące sektora edukacji odzwierciedlają różnorodne i często krytyczne spojrzenie na obecny stan szkolnictwa, co stanowi istotny sygnał dla decydentów i edukatorów. Wśród najczęściej wymienianych kwestii (**ok. 34%**) pojawiają się przestarzałe metody nauczania oraz brak wykorzystania nowoczesnych technologii. Respondenci zwracali uwagę na to, że tradycyjne podejście do nauczania nie nadąża za szybkimi zmianami technologicznymi i społecznymi, a szkoły często nie wykorzystują dostępnych narzędzi cyfrowych, które mogłyby wzbogacić i uatrakcyjnić proces nauczania. To wskazuje na potrzebę modernizacji podejścia do edukacji, co może obejmować zarówno aktualizację programów nauczania, jak i wdrożenie nowoczesnych narzędzi dydaktycznych.

Jakie problemy w sektorze edukacji zaobserwowałeś/-aś?

Innym często zgłaszanym problemem jest nadmiar materiału i godzin lekcyjnych. Respondenci poruszają również kwestię dyscypliny w szkołach (**23%**), sugerując, że podejście do dyscypliny jest czasami zbyt surowe lub nieodpowiednie. To może wskazywać na potrzebę przemyślenia metod wychowawczych i stosowania bardziej wspierających i motywujących podejść do dyscypliny. Ciekawym aspektem jest również wskazanie na problem zbyt wczesnego rozpoczynania zajęć w szkołach. Prawie **19%** badanych wskazuje, że godziny rozpoczęcia lekcji są zbyt wczesne, co wpływa na ich samopoczucie i efektywność nauki. Może to sugerować potrzebę reorganizacji harmonogramu szkolnego w taki sposób, aby lepiej dostosować go do rytmu biologicznego i potrzeb uczniów. Prawie **5** uczniów wskazywało na przeciążenie programem nauczania, co może prowadzić do stresu i zmęczenia. Ten problem może wymagać przemyślanej reformy programów nauczania, która skupi się na jakości, a nie ilości materiału, oraz zapewnieniu odpowiedniego balansu między nauką a czasem wolnym.

Ponadto **11%** respondentów zwróciło uwagę na system edukacji jako zbyt dyscyplinarny, co wskazuje na potrzebę zwrócenia większej uwagi na kwestie psychologiczne i emocjonalne w procesie nauczania. Takie spostrzeżenia mogą być sygnałem do przemyślenia metod dyscyplinarnych stosowanych w szkołach i stworzenia bardziej wspierającego i bezpiecznego środowiska dla uczniów.

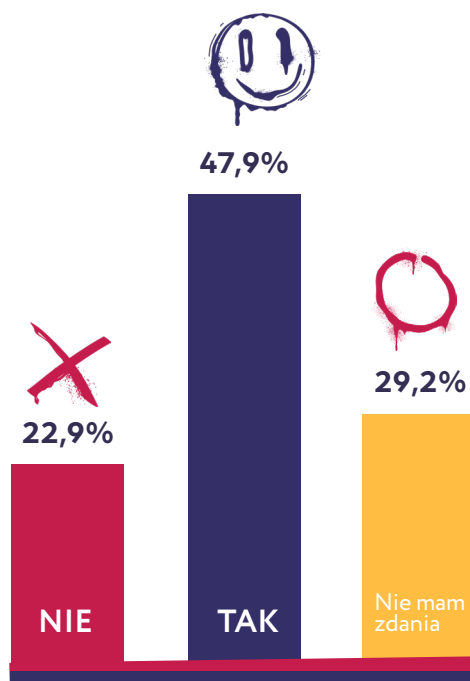
Zmiany w systemie edukacji powinny uwzględniać nowoczesne metody nauczania, dostosowanie ilości materiału dydaktycznego, oraz dostosowanie godzin lekcyjnych do potrzeb i zdrowia uczniów. Kompleksowe podejście do zagadnienia może przynieść znaczącą poprawę w jakości edukacji i zwiększyć pozytywne samopoczucie uczniów

4. Możliwości rozwoju kariery

Kolejne pytanie dotyczyło postrzegania możliwości dla młodych ludzi na lokalnym rynku pracy. Odpowiedzi te odzwierciedlają różnorodne opinie na temat dostępności i jakości możliwości zatrudnienia oraz rozwoju zawodowego w regionie. Wyniki pokazują podzielone opinie na ten temat. Dokładnie 47,9% respondentów pozytywnie ocenia dostępne możliwości rozwoju kariery, co może wskazywać na obecność korzystnych środowisk pracy i edukacji, które wspierają rozwój zawodowy młodych ludzi. Istnieje również grupa respondentów (ok. 29%), która nie ma wyraźnego zdania na ten temat. Około 23% osób negatywnie oceniło możliwości rozwoju kariery w regionie. Może to odzwierciedlać percepcję ograniczonej liczby ofert pracy, braku programów wsparcia dla młodych specjalistów, lub trudności w znalezieniu pracy zgodnej z kwalifikacjami i oczekiwaniami.

Czy dostrzegasz możliwości dla młodych ludzi na rynku pracy w województwie?

Ta perspektywa wskazuje na potencjalne wyzwania, z jakimi młodzi ludzie mogą się zmagać na rynku pracy, oraz na potrzebę większego wsparcia i lepszych możliwości zatrudnienia dla tej grupy. Negatywne oceny mogą odzwierciedlać brak odpowiednich ofert pracy, ograniczone możliwości rozwoju zawodowego lub trudności związane z wejściem na rynek pracy.

Kolejnym badanym zagadnieniem było doświadczenie związane z szukaniem pracy. Z odpowiedzi wynika, że najczęściej wskazywaną odpowiedzią (**prawie 70%**) jest brak doświadczenia w poszukiwaniu pracy lub brak konieczności szukania pracy. Może to wskazywać na młody wiek respondentów, ich status studencki lub inne okoliczności, które nie wymagały od nich aktywnego poszukiwania zatrudnienia.

Tylko około **12%** respondentów wskazało, że posiada doświadczenie w poszukiwaniu pracy. Inne odpowiedzi, choć reprezentujące mniejsze grupy respondentów dostarczają bardziej zróżnicowanego obrazu. Wśród nich pojawiają się zarówno pozytywne doświadczenia, jak i te wskazujące na trudności w znalezieniu pracy. Niektóre odpowiedzi wskazują na problemy związane z wymaganiami pracodawców (**5%**), dostępnością ofert pracy (**3%**) lub brakiem odpowiedniego doświadczenia (**3%**). Inne podkreślają znaczenie sieci kontaktów i znajomości w procesie szukania pracy (**5%**).

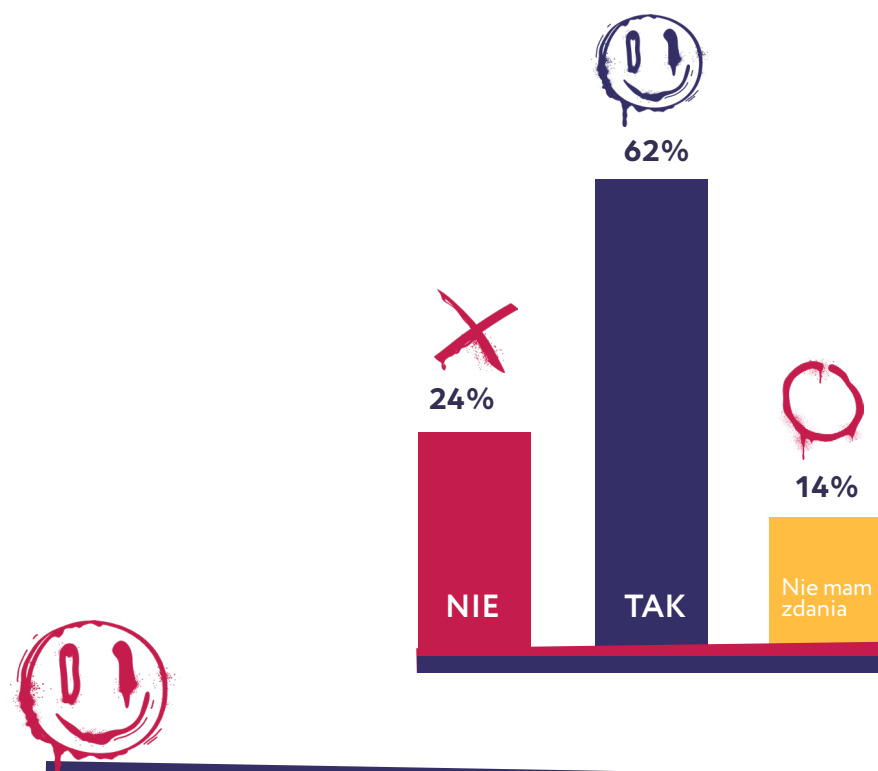
Większość młodych nie ma jeszcze doświadczenia związanego z szukaniem pracy. Jedynie **12%** młodych orientuje się jak wejść na rynek pracy. Związane jest to głównie z młodym wiekiem oraz chęcią kontynuowania dalszej nauki na studiach. Istotna jest współpraca w celu tworzenia szerokich i dostępnych możliwości dla rozwoju zawodowego młodych ludzi, aby każdy miał równe szanse na sukces w swojej karierze.

5. Urbanizacja

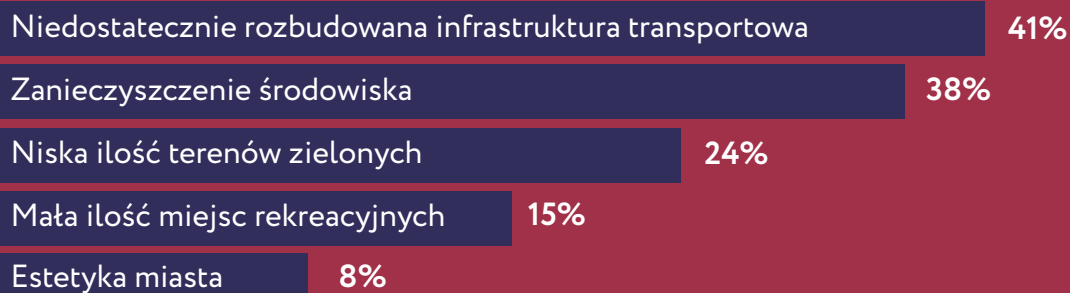
W kolejnym kroku zapytano respondentów o widoczne zmiany w ich miejscach zamieszkania w ciągu ostatnich pięciu lat. Odpowiedzi te dostarczają informacji o tym, jak młodzi ludzie postrzegają rozwój i ewolucję ich lokalnych społeczności.

Czy zmieniło się twoje miejsce zamieszkania na przestrzeni ostatnich 5 lat?

Okolo **62%** badanych wskazało, że ich miejsce zamieszkania się zmieniło. To wskazuje na odczuwalne ulepszenia w niektórych obszarach, takich jak rozbudowa dróg, modernizacja miejsc publicznych, czy rozwój przestrzeni rekreacyjnych. Łącznie okolo **24%** respondentów wskazało, że ich miejsce zamieszkania nie zmieniło się w ciągu ostatnich 5 lat. To może sugerować, że w niektórych obszarach województwa mazowieckiego zmiany nie są zauważalne lub nie są wystarczająco znaczące dla młodych mieszkańców. Ponadto **14%** osób wskazało, że nie ma zdania w tym temacie.

Jakie problemy urbanistyczne w twoim mieście/miejscowości są dla ciebie najważniejsze?

W celu pogłębienia analizy zapytano o negatywne i pozytywne zmiany w miejscu zamieszkania. Większość badanych (**54%**) stwierdziło, że zmiany są pozytywne. Każdy z badanych wymienił indywidualnie pozytywne zmiany w ich miejscu zamieszkania tj.: rozbudowano drogi; rozwinięto budownictwo nowych mieszkań; zakupiono nowy tabor autobusowy; stworzono nowe połączenia transportowe; rozwój miejsc rekreacyjnych; rozwój miejsc kultury; większa ilość boisk sportowych; rozwój połączeń światłowodowych.

Okolo **26%** osób stwierdziło, że zachodzące zmiany są negatywne tj.: zwiększenie problemów z infrastrukturą drogową; niewystarczająco oświetlone ulice; wolno rozwijająca się komunikacja miejska; zmniejszenie terenów zielonych. Pozostałe **20%** osób wskazało, że w ich mieście nic się nie zmieniło.

Kwestie ekologiczne również są istotne dla młodych ludzi. Wskazują oni na potrzebę działań w zakresie rozwiązania problemu zanieczyszczenia środowiska (**ok. 38%**), co może być sygnałem dla władz lokalnych do wdrażania zielonych inicjatyw i promowania zrównoważonego rozwoju. Pokazuje to świadomość ekologiczną młodego pokolenia i ich zainteresowanie tworzeniem przestrzeni miejskich, które są przyjazne dla środowiska.

Prawie **24%** badanych wskazało na niską ilość terenów zielonych. Respondenci dodali, że tereny parków i zieleni miejskiej zmniejszają się kosztem budowy nowych mieszkań i placów parkingowych. Następnie **15%** osób wskazało na niską ilość miejsc rekreacji. Wynika to z potrzeb młodych osób do spędzania czasu poza domem oraz rozwijania sportu i pasji. Ostatnią wskazaną odpowiedzią była estetyka miasta (**8%**).

Co ważne, na pytanie dotyczące zaangażowania władz lokalnych w rozwiązywanie problemów urbanistycznych aż **70%** osób wskazało, że nie zauważają, aby decydenci starali się minimalizować wskazane problemy.

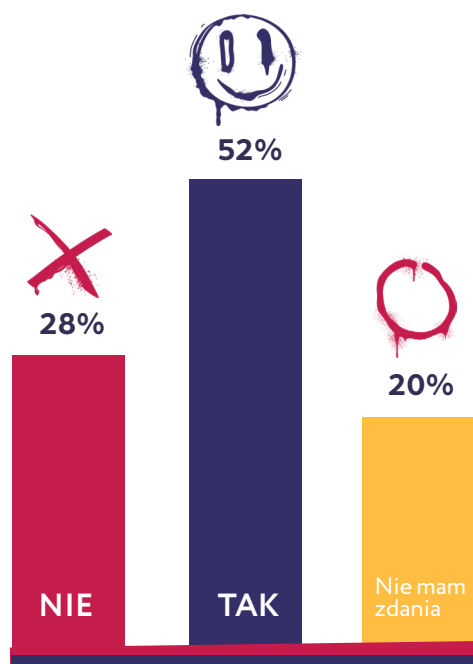
Większość młodych zauważa zmiany w swoim miejscu zamieszkania. Wskazano na potrzebę rozbudowy infrastruktury oraz działań w zakresie minimalizacji zanieczyszczeń emitowanych do środowiska. To wymaga podejścia, które równoważy rozwój gospodarczy oraz urbanistyczny z ochroną środowiska i jakością życia mieszkańców. Rozwój infrastruktury jest szczególnie ważny w kontekście mobilności młodych i umożliwienie im dostępu do edukacji. Istotnym elementem jest włączenie młodzieży w procesy doradcze i uwzględnienie ich głosu przy podejmowaniu decyzji przez ośrodki samorządowe.

6. Ekologia

W następnym etapie ankiety zadano pytania na temat podejmowanych działań proekologicznych w ich miejscach zamieszkania. Z odpowiedzi wynika, że młodzi ludzie zauważają różne aspekty związane z ekologią, zarówno pozytywne, jak i negatywne, co wskazuje na ich rosnącą świadomość ekologiczną oraz zainteresowanie stanem środowiska naturalnego. Około **52%** odpowiedzi wskazuje na to, że większość miast i gmin w województwie mazowieckim podjęło konkretne kroki w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom klimatycznym. Na przykład, jeden z respondentów wymienił, że w jego miejscowości zostały przygotowane specjalne kontenery na zużyty sprzęt elektroniczny, co świadczy o rosnącej świadomości ekologicznej i chęci do działania w kierunku zrównoważonego rozwoju. Inny badany wskazał na wykorzystanie zbiorników na zużyty olej samochodowy. Wymieniono również o działania proekologiczne podejmowane przez władze lokalne: dofinansowanie do wymiany pieca węglowego; rozwój kampanii promujących zachowania proekologiczne; montaż paneli fotowoltaicznych; sadzenie drzew; rozbudowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych; zakup autobusów elektrycznych. Większość młodych mieszkańców Mazowsza widzi pozytywne zmiany związane z podejmowanymi działaniami proekologicznymi.

Czy twoje miejsce zamieszkania (miasto/gmina/wieś) podejmuje wystarczająco dużo działań przeciw skutkom zmian klimatu?

Co istotne **28%** badanych wskazało, że nie są podejmowane działania proekologiczne. Dodatkowo niektórzy uczestnicy badania wyrazili frustrację z powodu braku widocznych działań ze strony władz lokalnych. Na przykład, jedna z odpowiedzi sugeruje, że w danym mieście lub gminie nie podejmowano żadnych efektywnych działań na rzecz poprawy warunków życia, lub środowiska. To wskazuje na rozbieżności w podejściu do kwestii lokalnych pomiędzy różnymi obszarami województwa. Ponadto młodzież zauważyła zachowania i działania degradujące środowisko takie jak: zaśmiecanie; palenie śmieci; brak rozwiniętego systemu kanalizacyjnego; wycinanie drzew; nieprzestrzeganie zasad recyklingu odpadów; rozbudowa budynków i dróg kosztem terenów zielonych. W badaniu **20%** osób wskazało, że nie ma zdania w tym temacie. Może świadczyć to o niskiej wrażliwości ekologicznej oraz niskim poziomie wiedzy na temat postępujących zmian klimatycznych na świecie.

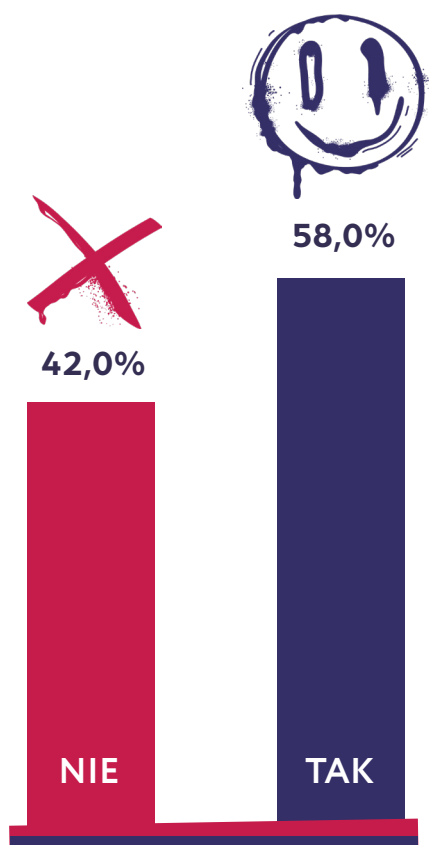
Większość osób młodych jest świadoma tego jak ważna jest ochrona środowiska i klimatu. Młodzież zauważa, że w woj. mazowieckim są wdrażane pozytywne działania, które minimalizują wpływ szkodliwych substancji na środowisko. Przykładowo miasta inwestują w rozbudowę PSZOK-ów, wspierają finansowo wymianę piecy czy montaż paneli fotowoltaicznych. Mimo to młodzi również wskazali na negatywne działania tj. zaśmiecanie i palenie śmieci. Inwestowanie i rozwój obszaru infrastruktury ochrony środowiska jest szczególnie ważne w celu jak minimalizacji skutków zanieczyszczenia. Ważne jest również stałe podnoszenie wiedzy ekologicznej przez instytucje edukacyjne oraz promocja tego typu działań przez władze lokalne.

7. Publiczna komunikacja miejska

Kolejne zagadnienie porusza temat komunikacji publicznej. Obszar ten jest niezwykle ważny, ponieważ pozwala młodym na dotarcie do placówek edukacyjnych, czy miejsc rekreacji. Aż **42%** respondentów jest niezadowolonych z komunikacji miejskiej w miejscu zamieszkania. Następnie zapytano o problemy związane z komunikacją miejską. Każdy z badanych indywidualnie wskazał problemy tj: brak nocnych kursów; zatłoczenie w pojazdach; opóźnienia komunikacyjne; źle rozplanowane linie przejazdów; niewystarczająca liczba autobusów miejskich; przestarzały tabor autobusowy.

**Czy jesteś zadowolony/na z komunikacji miejskiej
w swoim miejscu zamieszkania?**

Wynika to z różnych czynników, takich jak niedostateczna liczba połączeń, niewystarczająca częstotliwość kursowania środków transportu, czy też problem z przeludnieniem pojazdów w godzinach szczytu. To pokazuje, że istnieje potrzeba dalszego rozwoju i optymalizacji systemu komunikacji miejskiej, aby lepiej spełniał potrzeby młodych mieszkańców.

Zadowolonych z komunikacji publicznej jest **58%** badanych. Według nich transport publiczny dojeżdża na czas i jest dostatecznie rozwinięty w ich regionie.

Opinie na temat komunikacji miejskiej wśród młodzieży są różnorodne i często wskazują na potrzebę poprawy. Aby system transportu publicznego efektywnie służył mieszkańcom, konieczne jest uwzględnienie ich potrzeb i oczekiwań. Optymalizacja komunikacji miejskiej może obejmować zwiększenie liczby połączeń, poprawę punktualności, a także inwestycje w nowoczesne i wygodne środki transportu, które mogą przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności i efektywności transportu publicznego dla młodych ludzi.

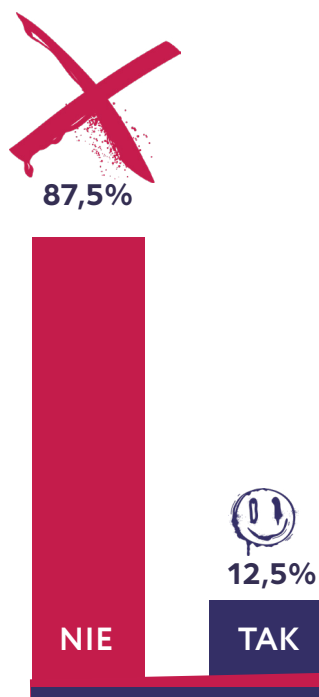

8. Zaangażowanie społeczne i organizacje młodzieżowe

Zaangażowanie społeczne oraz organizacje młodzieżowe to kolejny temat poruszany w ankiecie. Odpowiedzi te dają wgląd w percepcję działalności władz lokalnych przez młodzież. Wyniki wskazują na mieszane reakcje, które odzwierciedlają różnorodność doświadczeń i poziomu zaangażowania młodych ludzi.

Zbadano poziom zaangażowania w działania organizacji młodzieżowych. Tylko około **12,5%** respondentów potwierdza swoje zaangażowanie w działania organizacji pozarządowych, co wskazuje na niską postawę wobec kwestii społecznych i chęć wpływania na zmiany w swoim środowisku. Obejmuje udział w wolontariacie, działalności w organizacjach młodzieżowych lub innych formach aktywności obywatelskiej. Takie zaangażowanie jest ważnym elementem budowania społeczeństwa obywatelskiego i umacniania lokalnych wspólnot.

Czy jesteś zaangażowany w działania organizacji młodzieżowych w Twojej gminie?

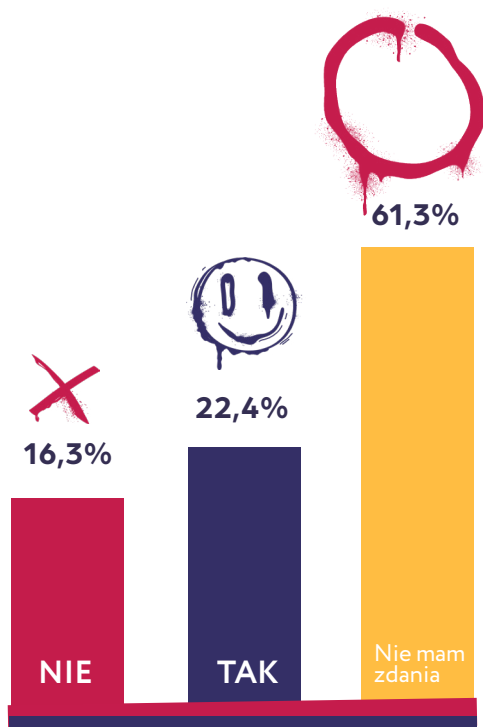

Istnieje duża grupa respondentów, którzy nie są zaangażowani w działania tego typu (**87,5%**). Brak zaangażowania młodzieży w działania organizacji młodzieżowych może wynikać z ich niskiej atrakcyjności. Programy, które są angażujące, zabawne i dostarczają przyjemności, szczególnie te oferujące zajęcia z rówieśnikami, mogą znacznie zwiększyć zaangażowanie młodych ludzi. Istotnymi aspektami, które wpływają na udział młodzieży, są także jakość relacji z personelem oraz dopasowanie działań programowych do ich zainteresowań i celów życiowych. Skuteczne programy potrafią połączyć te elementy, tworząc ofertę atrakcyjną i wartościową dla młodzieży [4].

W pytaniu dotyczącym reprezentacji młodzieży w procesie decyzyjnym w ich miastach, odpowiedzi uczestników były różnorodne, lecz dominującą tendencją było brak wyraźnej opinii. Zdecydowana większość (**61,2%**), respondentów, stwierdziła, że nie ma zdania na ten temat. Jednym z głównych problemów jest brak zainteresowania i świadomości młodych ludzi o dostępnych możliwościach i kanałach uczestnictwa. Może to wynikać z niedostatecznej komunikacji oraz braku informacji, a także z braku pozytywnych bodźców do działania. Ponadto młodzi ludzie wolą szybką, łatwo dostępną i innowacyjną komunikację. Wzrasta tendencja do nieformalnych form uczestnictwa, takich jak media społecznościowe. Młodzież ceni sobie również konkretne i krótkoterminowe efekty uczestnictwa oraz jest wrażliwa na nagrody, co może wpływać na ich motywację do angażowania się w procesy decyzyjne [5]. Tylko **22,4%** uznało, że młodzież jest odpowiednio reprezentowana, podczas gdy **16,3%** wyraziło przekonanie, że tak nie jest.

Czy uważasz, że młodzież jest odpowiednio reprezentowana w procesie decyzyjnym w twoim mieście/miejscowości?

Wyniki ankietowe jednoznacznie wskazują na potrzebę propagowania i wspierania aktywności obywatelskiej wśród młodzieży. Promowanie działalności organizacji młodzieżowych, tworzenie przestrzeni dla młodych ludzi do wyrażania swoich opinii, oraz zapewnianie dostępu do informacji o dostępnych formach zaangażowania mogą pomóc w budowaniu silniejszego i bardziej zaangażowanego społeczeństwa obywatelskiego. Istotne jest, aby jednostki samorządowe oraz edukacyjne podkreślały rozwój działań proobywatelskich, a także udział w działaniach organizowanych przez III sektor.

2.6 Porównanie wyników badań ankietowych z innymi raportami badawczymi

Badanie przeprowadzone wśród młodych mieszkańców województwa mazowieckiego rzuca światło na ich potrzeby, opinie i oczekiwania w różnych obszarach życia społecznego i politycznego. Wyniki tego badania znajdują odzwierciedlenie w ogólnopolskich tendencjach, jak wskazuje **„Polityczny portret młodych Polaków 2023”** przygotowany przez Biuro Fundacji Polska - Konrad-Adenauer-Stiftung. Raport ten podkreśla, że młodzi Polacy często nie definiują swoich poglądów politycznych w tradycyjny sposób i oceniają poziom zaangażowania młodych Polaków w życie polityczne jako mały. Badanie wskazuje również na to, że **71,2%** młodych Polaków oceniło, iż perspektywy życia w Polsce dla osób młodych pogorszyły się w ciągu ostatnich lat, a głównymi źródłami informacji o polityce dla młodzieży są media społecznościowe oraz internetowe serwisy informacyjne [3].

Podobne badanie przeprowadzone przez Sustainable Earth Reviews dostarcza innych cennych spostrzeżeń na temat doświadczeń młodych ludzi związanych z transportem miejskim i przestrzenią zieleni w różnych środowiskach miejskich, takich jak Christchurch, Dhaka, Lambeth/London, Makhanda, New Delhi, São Paulo, i Yokohama. W kontekście szybko rosnącej urbanizacji, która jest jednym z kluczowych wyzwań zrównoważonego rozwoju XXI wieku, badanie to podkreśla znaczenie zrozumienia i wsparcia dobrostanu młodych ludzi w miastach. Analiza opiera się na teorii affordances, definiowanej jako relacje między cechami środowiska a możliwościami, jakie oferują one osobom i społecznościom. Badanie to, uwzględniając perspektywę 332 młodych osób, wskazuje na pięć głównych affordances związanych z transportem i przestrzenią publiczną: (1) integrację społeczną i poczucie przynależności, (2) autonomię, (3) komfort fizyczny i bezpieczeństwo, (4) relaks i refleksję oraz (5) zdrowie i kondycję fizyczną. Te wyniki rzucają światło na to, jak młodzi ludzie doświadczają i oceniają swoje miejskie środowiska, co ma kluczowe znaczenie dla rozwoju zrównoważonych i inkluzywnych miast [6]. Dodatkowo raport **„Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży”** Ministerstwa Edukacji i Nauki podkreśla potrzebę skoncentrowania się na problemach zdrowia psychicznego młodzieży, co obejmuje brak świadomości społecznej na temat zaburzeń psychicznych, brak dostępności do specjalistycznej pomocy, oraz wzrost uzależnień od internetu i substancji psychoaktywnych [7].

W kontekście mazowieckiego badania zidentyfikowane zostały kluczowe obszary, takie jak edukacja, rozwój kariery, komunikacja miejska, i kwestie ekologiczne, które są istotne dla młodych mieszkańców. Ich opinie i potrzeby pokazują, że istnieje potrzeba holistycznego podejścia do polityki miejskiej, które uwzględni ich różnorodne oczekiwania. Wyniki te wskazują na znaczenie uwzględniania głosu młodzieży w planowaniu i realizacji polityk zarówno na poziomie lokalnym, jak i ogólnokrajowym, co może przyczynić się do bardziej inkluzyjnej i efektywnej polityki społecznej i gospodarczej. Podsumowując, młodzi ludzie na całym świecie zmierzają się z podobnymi wyzwaniami i oczekiwaniami w odniesieniu do życia miejskiego. Ich doświadczenia związane z finansami, stresem, środowiskiem, a także interakcjami z lokalnym transportem i przestrzenią zieleni, podkreślają potrzebę tworzenia miast, które są nie tylko bezpieczne i dostępne, ale także wspierają dobrostan młodych mieszkańców w zrównoważony sposób.

PODSUMOWANIE

Przeprowadzone badanie młodzieży w wieku 15-29 lat z województwa mazowieckiego w 2023 roku dostarczyło głębokiego wglądu w ich potrzeby, oczekiwania i percepcje, co jest istotne w kontekście szybkich zmian społecznych, ekonomicznych i technologicznych kształtujących współczesny świat. Młodzi ludzie w Polsce stoją przed podobnymi wyzwaniami i mają podobne oczekiwania mimo zamieszkania w różnych regionach. Podkreśla to potrzebę skupienia uwagi na obszarach polityki publicznej i inicjatyw społecznych, aby lepiej odpowiadać na potrzeby młodych ludzi i umożliwić im aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i politycznym kraju.

W badaniu innowacyjne narzędzie badawcze w postaci gry karcianej zatytułowanej „Miasto Przyszłości” oraz ankiety. W grze uczestnicy musieli identyfikować, analizować i proponować rozwiązania dla rzeczywistych problemów, co daje badaczom znacznie głębsze i bardziej różnorodne dane.

Wnioski z gry karcianej przedstawiają się następująco:

1. Pozytywne Aspekty Miasta. Aż **82%** badanych wskazało, że renowacja starych budynków odgrywa bardzo pozytywny aspekt w mieście. Wysoką pozycję uzyskał obszar kultury oraz bogaty program wydarzeń miejskich, które zostały wskazane przez **75%** młodych. Ponadto zwrócono uwagę na istotność zwiększania terenów zielonych. Są to miejsca cenione w kontekście rosnącej świadomości ekologicznej.

2. Neutralne aspekty miasta. Dla młodych neutralnymi obszarami były remonty dróg. Wskazało to zagadnienie ok **41%** badanych. Z jednej strony, remonty te są postrzegane jako niezbędne do poprawy komfortu jazdy i infrastruktury miejskiej, ale z drugiej strony, mogą one utrudniać poruszanie się po mieście na krótki okres czasu. Ta dwuznaczność odbioru remontów dróg wskazuje na zrozumienie ich konieczności, przy jednoczesnym odczuwaniu tymczasowych niedogodności.

3. Negatywne aspekty miasta. Najczęściej wskazywanym negatywnym aspektem jest brak nocnych połączeń komunikacji miejskiej. Około **75%** respondentów wskazało trudności w uzyskaniu wsparcia w przypadku problemów zdrowotnych.

4. Wizje miasta przyszłości. W ramach tego obszaru opisano koncepcję: praktycznego miasta, przytulnego miasta, miasta wspólnoty, Równego miasta, miasta tętniącego życiem oraz zrównoważonego miasta. Przedstawione koncepcje były zróżnicowane, lecz łączyło je dążenie do stworzenia funkcjonalnej i przyjaznej przestrzeni dla mieszkańców.

5. Czynniki ograniczające rozwój miasta. W analizowanym obszarze uczestnicy badania wskazali czynniki ograniczające, a następnie spróbowano zaproponować rozwiązanie. Wskazano, że ograniczeniem są zewnętrzne firmy remontowe. Zaproponowano wdrożenie rozwiązania wewnętrznej firmy remontowej, która pozwoliłaby skrócić proces przetargowy oraz zwiększyć kontrolę nad pracami remontowymi.

6. Obecny stan miasta vs. Oczekiwania mieszkańców.

Różnica między obecnym stanem miast a ich pożądanym obrazem w przyszłości ukazuje aspiracje młodych mieszkańców województwa mazowieckiego do tworzenia lepszego środowiska miejskiego. Dążą oni do miast, które będą nie tylko piękne i funkcjonalne, ale również bezpieczne i sprzyjające rozwojowi społeczności.

7. Największe problemy miasta.

Wskazano głównie na następujące problemy: niewystarczająca liczba specjalistów zwłaszcza w branży medycznej; brak wystarczająco rozwiniętej komunikacji miejskiej czy infrastrukturalnej.

8. Propozycje rozwiązań i wdrożeń.

Uczestnicy zaproponowali m.in. organizację zajęć edukacyjnych, ulepszenie systemu edukacji, rozwój społeczności lokalnej oraz wprowadzenie większej ilości linii autobusowych oraz usprawnienie komunikacji miejskiej.

Analiza wyników ankietowych pokazuje, że młodzież jest głęboko zaangażowana w szereg kwestii od zdrowia psychicznego po rozwój kariery, edukację i ekologię. Uwypukla to znaczenie wsłuchiwania się w głos młodych ludzi oraz konieczność tworzenia polityk, które odzwierciedlają ich realne potrzeby i aspiracje. Poniżej przedstawiono główne wnioski sformułowane na podstawie analizy wszystkich obszarów.

1. Priorytety Rozwoju Województwa Mazowieckiego na rzecz młodego pokolenia. Aż **43%** młodzieży wskazuje na istotność rozwoju edukacji oraz sportu i rekreacji. Ważna jest również ochrona środowiska dla **15%** badanych.

2. Świadomość programów rozwojowych. Prawie **70%** młodych osób nie jest świadoma istniejących programów rozwojowych. Niezbędne jest podjęcie odpowiednich kroków, które podniosą stan wiedzy w tym zakresie.

3. Edukacja. W obszarze edukacji respondenci (**ok. 34%**) wskazywali na problemy związane z brakiem wykorzystania nowych technologii podczas zajęć. Istotnym problemem dla **23%** osób była sztywna dyscyplina. W świetle wyników ważne jest również, aby strategie opracowywane przez decydentów były elastyczne i adaptacyjne, zdolne do szybkiego reagowania na zmieniające się warunki i potrzeby młodzieży. To podejście wymaga stałego dialogu, współpracy i zaangażowania ze strony wszystkich zainteresowanych stron, włączając w to samą młodzież.

4. Możliwości rozwoju kariery. Co ważne, ponad **50%** osób nie widziało możliwości rozwoju w woj. mazowieckim lub nie miało zdania na ten temat. Dodatkowo prawie **70%** młodych nie miało doświadczenia w szukaniu pracy. Władze lokalne i inne instytucje powinny współpracować w celu stworzenia możliwości dla rozwoju zawodowego.

5. Urbanizacja. Większość młodzieży (**62%**) zauważyła, że ich miejsce zamieszkania się zmieniło w ciągu 5 lat. Większość z nich wskazała na pozytywne zmiany tj. rozbudowa dróg czy rozwój komunikacji miejskiej.

6. Ekologia. Około **52%** badanych odpowiedziało, że w ich miejscu zamieszkania podjęto działania proekologiczne tj. dofinansowania do wymiany pieca węglowego, sadzenie drzew czy zakup autobusów elektrycznych. Negatywnie w tym temacie wypowiedziało się 28% osób.

7. Publiczna komunikacja miejska. Odpowiedzi ankietowe wskazują, że **58%** osób jest zadowolonych z komunikacji publicznej. Pozostałe **42%** było niezadowolonych. Wskazywano na negatywne aspekty tj. brak kursów nocnych, czy opóźnienia komunikacyjne.

8. Zaangażowanie społeczne i organizacje młodzieżowe. Tylko **12,5%** młodzieży potwierdziło swoje zaangażowanie w działania organizacji NGO. Wskazuje to na potrzebę rozpowszechniania i wspierania aktywności obywatelskiej wśród młodych. Zwiększenie świadomości społecznej na temat wyzwań, z jakimi mierzy się młodsze pokolenie, oraz promowanie dialogu między różnymi grupami społecznymi są kluczowe dla budowania spójnego i zrównoważonego społeczeństwa.

Niniejsze badanie **podkreśla potrzebę kontynuacji badań** w tej dziedzinie. Wnioski sformułowane na podstawie obu badań są niezwykle zbieżne. Młodzież w województwie mazowieckim, podobnie jak młodzi ludzie na całym świecie, zmierza ku przyszłości pełnej niepewności i zmian. W związku z tym istotne jest, aby badania i działania polityczne nadal koncentrowały się na zrozumieniu ich potrzeb i aspiracji. Podsumowując, badanie to jest **istotnym krokiem w kierunku lepszego zrozumienia i wsparcia młodych ludzi** w województwie mazowieckim. Wnioski i rekomendacje wynikające z tego raportu powinny służyć jako **podstawa dla przyszłych działań**, które umożliwią młodszemu pokoleniu pełne i bardziej satysfakcjonujące życie, a jednocześnie wzmocnią społeczeństwo jako całość.

Bibliografia

- [1] https://www.britishcouncil.pl/sites/default/files/m011_next_gen_poland_polish_v6_compressed.pdf
- [2] <https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/about-deloitte/articles/raport-global-2022-gen-z-and-millennial-survey.html>
- [3] <https://www.kas.de/pl/web/polen/einzeltitel/-/content/polityczny-portret-mlodych-polakow-2023-1>
- [4] <https://www.childtrends.org/blog/youth-programs-can-improve-engagement-by-reducing-barriers-and-strengthening-relationships>
- [5] <https://social.desa.un.org/publications/promoting-youth-participation-in-decision-making-and-public-service-delivery-through>
- [6] <https://sustainableearthreviews.biomedcentral.com/articles/10.1186/s42055-020-00039-w>
- [7] <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wyniki-raportu-zdrowie-psychiczne-dzieci-i-mlodziezy>